

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Cheltnikowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 501 P

Poznań, wtorek dnia 31 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 30 października.

Hitler a Pomorze

W przemówieniach propagandowych, wygłaszanych przez kanclerza Hitlera z okazji wyborów do Reichstagu, uderza nuta pokojowa w stosunku do Polski. W przeciwieństwie do swoich poprzedników kanclerz Hitler stoi na stanowisku, że między Polską a Niemcami ustalić się muszą warunki współżycia, gdyż nie da się unicestwić narodu polskiego i odebrać mu niepodległość. Jest to ton zgoła odmienny od tego, jaki panował doniedawna w oficjalnych enuncjacjach niemieckich.

Niemniej wszakże Hitler nie pominął w swoich wystąpieniach sprawy Pomorza. Stoi on, co prawda, na stanowisku, że mowy być nie może o wywołaniu wojny europejskiej z powodu zażądań granicznych, ale z drugiej strony wyraża nadzieję, że sprawa Pomorza zostanie załatwiona kiedyś w drodze pokojowej między Polską a Niemcami. Zagadnienie Pomorza uważa kanclerz Rzeszy za jabłko niezgody, rzucone umiejętnie przez autorów zniechęcającego przez niego traktatu wersalskiego między Polską a Niemcami. Tę kość niezgody chce Hitler usunąć w imię dobrych, pokojowych stosunków polsko-niemieckich.

Na tle pokojowego tonu przemówień Hitlera zwrot o Pomorze brzmi paradoksalnie. Niemcy muszą zrozumieć wreszcie, że mowy być nie może o jakimkolwiek pokojowym załatwianiu sprawy Pomorza. Ten jednocześnie wysuwa zażądanie wojny, choćby ubierał swoje postulaty w najbardziej pacyfistyczne formułki.

Kanclerz Hitler w mowie swojej w maju w Reichstagu powiedział kilka nawet komplementów pod adresem narodu polskiego, stawiając go za wzór niemożliwości wynaradawiania ludności. Otóż Pomorze pozostanie niewątpliwie jednym z najwspanialszych przykładów zachowania się narodowości polskiej w bardzo trudnych warunkach. Jeżeli Pomorze dziś stanowi nierozdzielny element Polski, to dlatego, że jest jedną z najbardziej polskich ziem, zamieszkała niemal wyłącznie przez naród polski. Kanclerz Hitler jako nacjonalista powinien rzeczy te lepiej rozumieć, niż niejeden z jego poprzedników, którzy mniej byli wrażliwi na uczucia narodowe.

Zastanowić się jednak należy, co oznaczają wystąpienia Hitlera w języku politycznym. Rząd niemiecki prowadzi dziś wielką grę. Chce uzyskać moralne przynajmniej prawo do zbrojenia się. W takich okolicznościach byłoby rzeczą niewłaściwą z punktu widzenia dążeń niemieckich, gdyby przywódcy Rzeszy występowali w sposób wojowniczy. Przeciwnie, interes ich wymaga, by polityka niemiecka w swoich oficjalnych enuncjacjach nastrojona była na nutę jak najbardziej pokojową i by przedstawiała sytuację w ten sposób, że to Rzesza niemiecka jest zagrożona różnymi rzekomymi niebezpieczeństwami zewnętrznymi i dlatego posiadać musi broń.

Ton pokojowy kanclerza Hitlera w

Arabowie w walce z Żydami w Palestynie

Dotąd padło 35 zabitych, a przeszło 250 osób jest rannych — Zatrzymanie w Port Said „Polonji” z transportem Żydów

Londyn. (Tel. wł.) Liczba zabitych Arabów w czasie sobotnich i niedzielnych starć z policją kolonialną w Palestynie, a zwłaszcza w Jeruzolimie, wynosi według dotychczasowych danych 35 osób. Przeszło 250 osób jest rannych, a kilkunastu walczy ze śmiercią.

W ciągu soboty i niedzieli zajścia przybrały szczególnie ostry charakter. Zwłaszcza w okolicy Bramy Damasku były bardzo krwawe. Zebrani bardzo licznie Arabowie zachowywali się nadzwyczaj agresywnie i obok broni palnej również rzucili kilka bomb w szeregi policji.

Władze brytyjskie bardzo starannie przygotowują plan przeciwdziałania tym zaburzeniom. Poszczególne garnizony zostały wzmocnione, przyczem policja otrzymała znaczne posiłki. Ściągnięto oddziały pancerne a po miastach podwołano, lub potrojono patrole, które utrzymują porządek.

Wrzenie wśród ludu arabskiej nimo to nie ustaje. Z szeregu miast i miaste-

czek Żydzi uciekają masowo. Przybyły do Port Said statek „Polonja”, na którego pokładzie znajduje się około 750 Żydów, został na zarządzenie ge-

neralnego konsula brytyjskiego zatrzymany przez jeden dzień w porcie, gdyż zachodziła obawa zaatakowania w dalszej drodze przez Arabów.

Wielkie opady śnieżne w Bawarii

Berlin. (Tel. wł.) Donoszą z Monachium, że w całej Bawarii spadły obfite śniegi. Szczególnie w okolicach górskich opady były bardzo znaczne. W okolicach jeziora Walchen i Kesselbergu oraz w miejscowościach ką-

pielowych Heilbrunn i Toelz warstwa śniegu dochodziła do 25 cm. grubości. O znacznych opadach donoszą również z Allgeu. Wogóle w wielu miejscowościach zapanowała już w całej pełni zima.

Z procesu o podpalenie Reichstagu

Aresztowanie świadka na sali sądowej

Berlin. (Tel. wł.) Dziś rozpoczął się czwarty tydzień procesu o podpalenie Reichstagu.

Jako pierwszy zeznawał niejaki Doehnke, u którego zamieszkał w pierwszym dniu po przybyciu do Berlina to jest 24 lutego r. br. drugi z oskarżonych — Bułgarów. Panew Doehnke oświadczył w śledztwie, że Panewa po-

znał w Rumunji oraz że 24 lutego spotkał go na ulicy, przyczem Bułgar prosił o mieszkanie. Panew natomiast oświadcza, że istotnie przybył w tym dniu do Berlina, ale mieszkanie u Doehnkego dostał za pośrednictwem swego rodaka Popowa, który go spotkał na ulicy i zapoznał z innym kolegą, a ten ostatni zaprowadził do mieszkania Doehnkego.

Wobec sprzeczności zeznań i wklepania się świadka w czasie dalszych pytań przewodniczącego w pewnej chwili Panew zwrócił się do Doehnkego, aby mówił prawdę. Doehnke zaczyna wahać się. Wówczas prokurator postawił wniosek o zaarrestowanie świadka za świadome krzywoprzysięstwo i fałszywe złożenie zeznań, co po krótkiej naradzie trybunał uchwalił.

Posiedzenie Sejmu

Warszawa. (Tel. wł.) Marszałek Sejmu wyznaczył pierwsze posiedzenie Sejmu na piątek 3 listopada o godz. 10. (w)

Lot do Moskwy?

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach lotniczych mówią, że płk. Rayski, szef departamentu aeronautycznego w ministerjum spraw wojskowych poleci do Moskwy tak, że w niedzielę będzie już tam wraz z eskadrą w składzie 5 samolotów polskich. (w)

Odroczenie rokowań

Londyn. (PAT). Waszyngtoński korespondent „New York Times” zapowiada odroczenie amerykańsko-angielskich rokowań w sprawie długów wojennych na czas nieograniczony. Prezydent Roosevelt uważa za nie na czasie udzielanie W. Brytanji przywilejów, jakich mogliby się domagać także i inni.

W 11 rocznicę faszystów

Rzym. (PAT). Z okazji 11-iej rocznicy rewolucji faszystowskiej, Mussolini ogłosił orędzie, w którym stwierdza, że rok ten zamyka się szeregiem doniosłych zwycięstw na wszystkich polach. Dwukrotny przelot eskadry włoskiej nad Atlantyką wykazał hart nowej generacji faszystowskiej. Świat doktryn, przeciwko któremu faszystów zbuntował się w marcu 1919 r., jest już wszędzie na drodze do kapitulacji. We Włoszech jest on bardzo daleki i zaciera się nawet jego wspomnienie. Naród włoski, ożywiony ideałami faszystów, wykazuje wielkie dyscyplinowanie i stawia odważnie czoło trudnościom chwili obecnej.

Afera kokainowa we Lwowie

Aresztowanie szajki handlarzy z Weingartenem i Nadlem na czele

Lwów. (Tel. wł.) Policja lwowska przeprowadziła rewizję w drogerji niejakiemu Weingartenowi, gdzie zakwestjonowała wielki zapas narkotyków, których pochodzenia Weingarten nie umiał wyjaśnić.

Dalsze dochodzenia wykryły zorganizowaną szajkę handlarzy kokainą i morfiną, na której czele stał wielokrotnie już karany Ożjasz Nadel recte

Brandes.

Brandes był hurtownym odbiorcą narkotyków w drogerji Weingartena. Nabyte narkotyki poddawał Brandes laboratoryjnym manipulacjom, fałszując je lub rozcieńczając wodą. Za 1 gram oszukańczego preparatu pobierał Brandes od swych klientów po 1 zł.

Zarówno Weingartnera jak i pana Ożjasza osadzono tam, dokąd należą.

Znów napad na Polaków w „wolnem mieście”

Gdańsk. (PAT). W dniu 27 bm. zdarzył się w Sopocie nowy pożalowania godny fakt pobicia przez umundurowanych hitlerowców obywatela polskiego. Ofiarą napadu padł p. Czesław Eysymontt, zamieszkały w Gdyni, oficer rezerwy W. P., inwalida wojenny. P. Eysymontt znajdował się w towarzystwie p. Bala. Idąc główną ulicą Sopot, Seestrassę, w kierunku dworca, spotkali oni grupę umundurowanych hitlerowców, pozdrawiających przechodniów na sposób hitlerowski podniesieniem ręki. Ponieważ Polacy ręki nie podnieśli, hitlerowcy rzucili

się na p. Eysymontta i dotkliwie pobili tętem narzędziem po głowie, zadając mu krwawą ranę poniżej lewego oka i przewrócili go na ziemię. Charakterystyczne jest, że stojący obok policjant mimo, że był świadkiem całego zajścia i aczkolwiek napadnięty zażądał pomocy, wcale nie reagował.

W związku z zajściem komisarz generalny R. P. natychmiast interwenjował w Senacie, żądając bezwzględnie ukarania winnych oraz policjanta i zadośćuczynienia materialnego i moralnego dla poszkodowanego.

stosunku do Polski tłumaczy się również temi ogólnymi dążeniami zwłaszcza, że w szerokiej opinji światowej sądzono, iż Niemcy hitlerowskie zwrócić się przedewszystkiem przeciw Polsce. Uspokojenie opinji światowej, że zamiary Trzeciej Rzeszy wobec Polski są jak najbardziej ugodowe, jest z punktu widzenia trudnej sytuacji niemieckiej zupełnie zrozumiałe. Ale poza tem Hitler, traktując łagodnie sprawy polskie, stara się zapewne oddziaływać na sytuację wewnętrzną w naszym kraju, myśli może o przełamaniu pewnego frontu antyniemieckiego, który zaczął się wytwarzać w polityce za-

granicznej, i sądzi, że tą drogą pojednawczą wskrzesi różne germanofilskie dążenia polityczne, w tych kołach polskich, które nie tak dawno jeszcze tego rodzaju politykę prowadziły.

Dlatego też byłoby niebawym błędem, gdyby ktokolwiek w Polsce chciał brać miłe komplementy, idące z Berlina, na serjo, a nie jako objawy pewnej gry. Trzeźwa i realna ocena sytuacji, spokojna i stanowcza czujność są nadal niezbędne. Kanclerz Hitler zresztą mimo swego ogólnego tonu pokojowego wspominał jednak w swoich przemówieniach o Pomorzu. A to opinji polskiej powinno wystarczyć.

Mussolini broni Ottona Habsburga i napomina Niemców

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 28 października. Nie każda idylla, która się zaczyna pod dobrą wróżką, pięknie się kończy. Znany był projekt małżeństwa arcyksięcia Ottona, syna ostatniego cesarza Austro-Węgier i Zyty parmeńskiej z księżniczką Marią Sabaudzką, najmłodszą córką królestwa włoskich. Mówiło się o niem wszędzie, a w pewnych kołach Wiednia, a może i Krakowa, nie bez nostalgii oraz wspomnień osobistych. Przywrócić tron Habsburgów! Nareszcie wraca właściwy symbol i zwierzchnik środkowej Europy!

Nie jeden idąc przez Ringi nucił pod nosem: „Bo z Habsburgów tronem łączony jest na wieki Austrii los”. Ktoś zaś zmierzający przez planty ku redakcji „Czasu”, mówił do siebie: „A jakby tak unja personalna z Polską...” Wszak tyle, nawet nieprawdopodobnych rzeczy, spełniło się po wojnie.

Nagle grom z jasnego nieba: krótki cięty artykułik samego Duce w „Il Popolo d'Italia” jak świst biczyska przeciął powietrze i wszystkie „ich” i „nasze” marzenia. Bo okazało się, czytelniku, że Otto Habsburg, który ostatnio wrócił do Belgii z wakacji, spędzonych we Francji, i w ciszy swego skromnego studenckiego pokoiku przygotowuje tezę doktorską z zakresu nauk politycznych, jest młodzieńcem nad wiek nieroztropnym i źle otoczonym, oraz jak każdy Habsburg spóźnia się o jedną armję i o jedną ideę, a tym razem już zgola nie idzie z duchem czasu, jest bowiem krnąbrnym, a nawet zatwardziałym antyfaszystą. Młodemu możnaby niejedno wybaczyć, ale gorzej ma się sprawa, gdy jego opiekunowie są także niedowarzeni.

Otóż panowie Otto Günther i pułkownik Gustaw Wolf, przedstawiciele legitymistów austriackich i przyjaciele Ottona, zwołali przed tygodniem w Wiedniu korespondentów prasy zagranicznej i oświadczyli im nie mniej nie więcej tylko, że Otto jest przeciwnikiem faszystów i że, jeśliby zaślubił Marię Sabaudzką to pod warunkiem, iż Italia oddałaby zpowrotem Tyrol Austrii. Na to Mussolini w pomienionym artykuliku tak przemówił: „Pułkownik Wolf powiadomił nas, że panicz Otto jest przeciwko faszystom. Jest to dla nas obojętne. Nie byłby on Ottonem, nie byłby Habsburgiem i ostatnim potomkiem tej rasy, gdyby był zdolnym, nie powiemu przyjąć, ale zrozumieć faszystów... W każdym razie antypatja Ottona nie zamknie faszystom drogi nawet w Austrii. Panicz Otto powinien między innymi wiedzieć, że bez zgody Italji, kraju sukcesyjnego monarchji, winogrona mogłyby być zawsze kwaśne dla niego.” Dalej Mussolini zauważył, że nie nie wie o ewentualności małżeńskiej, ale że hipoteza powrotu Tyrolu do Austrii w związku z projektem małżeństwa jest absurdem kolosalnym. Dostało się przy tem wszystkim: i „nieboszce” Austrii i Karolowi „nagłemu” i legitymistom austriackim, którzy powinni pamiętać, że Italia faszystowska stoi u Brenneru, na którego szczycie wykute jest hasło legionisty rzymskiego: hic manebimus optime.

Tak skończyła się idylla. Można sobie wyobrazić, jak splakała się i zmartwiła ekscesarzowa Zyta z powodu tej kompromitacji syna i tronu Habsburgów. Puszczono w ruch nowe wywiady i zaprzeczenia, że on tak nie myśli, że Wolf to cymbał nieodpowiedzialny i t. d., ale kompromitacja została.

Są znaki na niebie i na ziemi, że i Włochom Niemcy dadzą coraz więcej powodów do niezadowolenia. Pomijając ostatni wybryk Hitlera, który w polityce międzynarodowej wprowadził niemalże zamieszanie i odkrył raz jeszcze właściwe swe oblicze, zarysowuje się coraz silniej rywalizacja ideowa między faszystwem a hitleryzmem. Niemcy malują faszystów pod wieloma względami czysto zewnętrznymi, ale zasadniczo go nie rozumieją, a nawet negują. Dość stwierdzić, że hitleryzm wyprowadza się ze źródeł pangermańskich, a faszystów z rzymskich, by wyczuć różnicę i przedziać jaki między nimi istnieje.

W ostatnich czasach ubodło faszystów między innymi tak drastyczne odwrócenie się Niemców od prawa rzymskiego. Był to policzek wymierzony samemu podstawom kultury włoskiej. Nauka włoska jeszcze na to nie odpowiedziała, a prasa milczy, bo wiele rzeczy trzeba jeszcze maskować. Ale oto Mussolini w samą porę i w sposób

bardzo autorytatywny poruszył problem pokoju i dwu kultur łacińskiej i germańskiej w mowie, wygłoszonej przed kilku dniami do 35 000 faszystów toskańskich. Niemcy tyle bredzą o swej wyższości na każdym polu, że dobrze się stało, iż Mussolini utarł im nosa; iż przytem jak najęci, gdy mówią o pokoju, Nikt, ale to nikt im dziś nie wierzy, a na ich wysoki może się znajdą wędzidła. Mussolini powiedział więc, że nie wie, czy najbliższe lata będą okresem pokoju, bo to wszak nie zależy tylko od Włochów. Stwierdził natomiast, że Włosi pragną pokoju sprawiedliwego i honorowego dla wszystkich; to jest pokój rzymskiego,

a więc nie germańskiego, którego próbki i zapowiedzi mieliśmy w czasie wojny. Mussolini przytem uwydatnił różnicę i kontrast istniejący między rasą łacińską, śródziemnomorską a niemiecką, która ma pretensje do przewodnictwa w Europie; powiedział, że czuje potrzebę gloryfikowania tej rasy łacińskiej i śródziemnomorskiej, bo ona dała światu między tysiącami innych Cezara, Dantego, Michała Anioła, Napoleona. Rasa stara i silna twórców i budowniczych zdecydowana i uniwersalna zarazem. „Figaro” paryski zaopatrzył zaś powyższe słowa Mussoliniego takim komentarzem: „Nie dla zwykłej retoryki zacytował Mussolini Cezara, Dantego, Michała Anioła i Napoleona, cztery sławy, które złączyły tak ściśle Francję i Italję, narody, których współpraca zdaje się być potrzebna dziś więcej niż kiedykolwiek dla zbawienia cywilizacji zachodniej”.

S. M.

Rada Okręgowa Stronnictwa Narodowego na Województwo Poznańskie

W dniu wczorajszym obradowała Rada Okręgowa Stronnictwa Narodowego przy udziale przedstawicieli Kół Stronnictwa Narodowego całego woj. poznańskiego.

Przewodniczył zebraniu sen. dr Meissner, poczem w związku z ogłoszoną wyprawą do rad miejskich wygłosił przemówienie pp.: sen. Seyda, poseł Józef Petrycki i poseł J. Kawecki.

Po przeprowadzonej dyskusji jednomyślnie uznano potrzebę wzięcia czynnego udziału w akcji wyborczej do rad miejskich, przyczem mają być

tworzone komitety wyborcze Obozu Narodowego Samodzielności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej, a listy mają nosić nazwę „Lista Obozu Narodowego”.

Na zebraniu panowała całkowita jednomyślność i zgodność, jak również docenianie wagi wyborów do rad miejskich, które jak wiemy, odbędą się 28 listopada b. r.

Po naradach sen. Meissner wezwał zebranych do wytyżonej pracy wyborczej, życząc powodzenia w podjętych wysiłkach i zamknął zebranie.

Rząd p. Alberta Sarraut

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w październiku.

Nowy rząd p. Sarraut spotkał się niemal ze zjednoczoną oceną. Lista jego członków świadczy niezbitnie iż gabinet jest tylko kopją poprzedniego rządu; w obecnej zaś krótkiej chwili jest dowodem, że mamy nową kombinację ministerjalną, ale nie rząd, zdolny do stawiania czoła sytuacji.

Zaznaczymy odrazu, iż zasadnicza krytyka nie jest wymierzona przeciwko premierowi Sarraut. Jego przeszłość polityczna, wysoka kultura, duża inteligencja, a tem samem brak sekciarskiego nastawienia, którym grzeszy tyłu radykałów, stanowi gwarancję jego szerokiego posłado. Długi pobyt na Dalekim Wschodzie — p. Albert Sarraut był przez dłuższy czas gubernatorem Indochin, a potem ambasadorem w Turcji — dały mu również możność osadzenia zagadnień i ludzi pod znacznie szerszym punktem widzenia. P. Albert Sarraut jest jednak bratem p. Maurycego Sarraut, zazdrośnie czuwającego nad jego karierą. Ten zaś, będąc właściwie pewnego rodzaju bezinteresownym świeckim „kapłanem” partji, rzekł się wszelkich funkcji oficjalnych, ba, nawet i mandatu senatorskiego, ale nie zrezygnował z zakulisowego kierownictwa polityką. Jako dyrektor największego dziennika w południowo-wschodniej Francji, mianowicie „Dépêche de Toulouse” posiada przemożny wpływ.

Narodowe jednak uczucia p. Alberta Sarraut są znane. Był on przecież ministrem w gabinecie unji narodowej, na którego czele stał p. Poincaré. To też i teraz, formując swój gabinet, nosił się podobno z zamiarem zachowania dla siebie teki spraw zagranicznych. Jeżeli ten projekt nie doszedł do skutku, to stało się to pod naciskiem sił socjalistycznych. Należy bowiem powiedzieć bez ogródek, że jeżeli tutejsza II-go międzynarodówka nazywała od czasu do czasu p. Boncoura renegatem, to nie mniej od chwili, gdy objął on kierownictwo polityki zagranicznej, uważa, iż prowadzi ją według socjalistycznych gładów. Czyż zresztą p. Blum na ostatnim posiedzeniu w izbie, na którym obalił gabinet p. Daladier, nie wypowiedział się w tej sprawie zupełnie jasno? Zrozumiałe też jest, iż zarówno socjaliści jak i neosocjaliści domagali się, pierwsi za cenę użyczenia nowemu gabinetowi swej przyjaźni, a drudzy swego poparcia — zatrzymania Paul - Boncoura na Quai d'Orsay. Tak się też stało, co wywołało największe zastrzeżenia w kołach narodowych.

P. Blum zresztą kategorycznie postawił całą sprawę, twierdząc, iż od przyznania portfelu spraw zagranicz-

nych p. Boncourowi zależało powodzenie i orientacja nowej formacji rządowej. Ponieważ zaś p. Boncour pozostał na Quai d'Orsay, przeto leader socjalistyczny z perfidją oświadczył, że „grupa socjalistyczna nie będzie uprawiała systematycznej opozycji”. A prowadząc swoją propagandę, chętnie poprze wszelką „szczerą próbę zachowania pokoju”. Nie potrzebujemy dodawać, iż pokój w rozumieniu Żyda Bluma, to wydanie Francji na łup sił międzynarodowych.

W skład nowego gabinetu wchodzi coprawda p. Piétri, jako minister kolonii, członek centrowego ugrupowania republikanów lewicowych. Niektórzy chcą w tym fakcie widzieć pierwszy krok ku przyszłemu rządowi koncentracji. Jest to może narazie zbyt daleko idące przewidywanie.

Nowy gabinet, podobnie jak poprzedni, będzie opierał się na chwiejnej większości. Wobec tego nie rozwiąże istniejącego kryzysu. Rząd p. Sarraut jest formacją przejściową, która w obecnej chwili może raczej pogłębić kryzys, pomimo najlepszych intencji nowego premiera. P. Sarraut pragnie podobno przeprowadzić etapami odrodzenie finansowe; jest on również przeciwnikiem inflacji. Jeżeli jednak zamierza zapewnić sobie większość lewicową, to będzie musiał liczyć się z inflacjonistycznymi życzeniami socjalistów. Każdy zaś projekt, noszący piętno socjalistyczne, zostanie odrzucony przez ugrupowanie umiarkowane. Przyszłość gabinetu p. Sarraut nie przedstawia się zatem różowo. Boć przecież wymagania „neosocjalistów” pod względem polityki tak wewnętrznej, jak zewnętrznej nie różnią się zbyt od wymagań prawicowych socjalistów. Tak zwani neofaszyci francuscy wylamali się jedynie z pod zaśniedziałej doktryny marksizmu i knuta ortodoksów Bluma i Faure'a.

P. Tardieu w chwili wybuchu ostatniego przesilenia rządowego, oświadczył się kategorycznie za utworzeniem wiel-

kiej koalicji antysocjalistycznej. Niestety radykali nie tylko pozostają głusi na te wezwania, ale odwierają wręcz samą myśl „krucjaty”, przeciw socjalistom. Utrzymują oni bowiem, iż żywią wielką dla nich wdzięczność, ponieważ w decydującej chwili dla gabinetu Daladier, znaczna liczba socjalistów z p. Renaudem stanęła po stronie radykałów! Nie dość na tem. P. Albert Bayet, jeden z doktrynerów radykalizmu, oświadcza, że nie należy zapominać, iż stronnictwo jego nosi miano radykalno-socjalistycznego. Oznacza to, twierdzi on, że jeżeli radykali nie przyjmują zasadniczo też marksizmu, to niemniej przyjmują znaczną ilość idei, jakie zrodził francuski socjalizm XIX wieku.

I. BRIARES.

Nie zazdrościmy...

W numerze niedzielnym podaliśmy przebieg procesu jaki „sanacynemu” „Przeglądowi Codziennemu” wytoczył p. Edward Pawłowski były członek zarządu naszej „Drukarni Polskiej”, z powodu zniewag w związku ze sprawą ulotek, drukowanych w języku niemieckim w roku 1920 podczas plebiscytu na Warmji i Mazurach. Nadmieniliśmy że „Przegląd Codzienny” w referacie z tego procesu świadomie zataił tę część zeznań świadka swego, zecera p. Chudziaka która wyjaśniała, że polecenie do druku owych niemieckich ulotek otrzymał p. Pawłowski wówczas od polskiego komitetu plebiscytowego, i że ulotki zmierzały do wprowadzenia w błąd Niemców na terenie plebiscytowym. Dodac należy, że zastępca p. Pawłowskiego, adw. Paszkiewicz, wniósł o przesłuchanie ks. Ludwicaka, przewodniczącego komitetu plebiscytowego, oraz innych świadków których sąd dopuścił, a którzy w następnym terminie mają potwierdzić, że p. Pawłowski działał z polecenia komitetu plebiscytowego na rzecz sprawy polskiej.

Nietylko jednak „Przegląd Codzienny” zataił decydujący moment procesu Podobnie postąpił „Dziennik Poznański”. Zaznaczył wprowadzić półgębkiem, że „później się rzecz rzekomo (!) wyjaśniła”, ale świadomie zataił, co świadek „Przeglądu Codziennego” p. Chudziak mówił o zleceniu polskiego komitetu plebiscytowego według wyraźnego wyjaśnienia otrzymanego przez p. Chudziaka od przedstawiciela tegoż komitetu p. Wiczorkiewicza. I mimo wyjaśnienia tego, że chodziło o zlecenie polskiego komitetu plebiscytowego, zmierzające do wprowadzenia w błąd Niemców, „Dziennik Pozn.” dał swój „piękny” referat o procesie z oskarżenia p. Pawłowskiego, którego nazywa b. dyrektorem „Kurjera Poznańskiego”, pod jeszcze „piękniejszym” nagłówkiem: „Kto działał na szkodę Polski?”

Tak postępuje prasa — „sanacji moralnej”. Gdy chodzi o wygranie p. Pawłowskiego, dziś właściciela „Kurjera Bydgoskiego”, przeciw obozowi narodowemu, to schlebia się p. Pawłowskiemu, natomiast obrzuca go się błotem, przedstawia oszczerczo jako agenta pruskiego, gdy w jego osobie, jako byłym dyrektorem „Drukarni Polskiej”, pragnie się osiągnąć nasze wydzwolenie i nasz obóz polityczny. Tylko „nieszczęście” chce, że takie błoto pada zpowrotem na tych, co je miotają. Niech się niem karmią dalej! Nie zazdrościmy...

Konfiskata katolickiego pisma

Warszawa. (Tel. wł.) Wydawany w Płocku katolicki „Głos Mazowiecki” z dn. 27 b. m. uległ konfiskacie, przyczem zakwestjonowany został tekst niemal całej pierwszej strony, wraz z tytułami. — Wskutek tego wiadomo nawet jakie tematy skonfiskowane artykuły czy notatki omawiały.

Uwaga!

Okręg — Wilda

Zebranie przedwyborcze „Obozu Narodowego” okręgu wildeckiego odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 b. m. o godz. 19,30 w lokalu p. Fiedlerowej przy ul. Górna Wilda 47. Na powyższe zebranie zaprasza się członków Stronnictwa Narodowego, Związku Młodych Narodowców i Narodowej Organizacji Kobiet. Wstęp za legitymacjami.

Komitet Wyborczy „Obozu Narodowego.”

Pewność — Zaufanie

P.K.O.

NAJWIĘKSZA INSTYTUCJA OSZCZĘDNOŚCIOWA W POLSCE
I JEDNA Z NAJWIĘKSZYCH W EUROPIE

BRÓT ROCZNY

22.000.000.000.000

SUMA WKŁADÓW

600.000.000.000

LIŚĆ CZYNNYCH KSIĄŻECZEK OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

1.100.000

Te cyfry najwymowniej świadczą o roli P.K.O. w życiu gospodarczym Państwa.

Przyłapani na gorącym uczynku włamywacze

Usiłovali wtargnąć do kwestury uniwersytetu w Krakowie

Kraków (PAT). Wczoraj wieczorem złapano w głównym budynku uniwersytetu, Collegium Novum, trzech włamywaczy.

Jeden z pracowników uniwersyteckich posłyszał w pewnym momencie dziwny szmer. Zapalił światło i spostrzegł, że z sufitu syple się tynk. Po wziął on podejrzenie, że włamywacze chcą zrobić otwór i tym sposobem do-

stać się do wnętrza.

Natychmiast zaalarmowano policję. Budynek Col. Novum zamknięto i rozpoczęto poszukiwania.

Na strychu znaleziono trzech ukrytych włamywaczy, którzy chcieli dostać się do kwestury, licząc, że w kasię wpisów znajduje się większa ilość pieniędzy. Złodziej odstawiono do urzędu śledczego.

Morderstwo rabunkowe w Żywcu

Żywiec. (PAT.) Onegdaj dokonano w Pawli Wielkiej morderstwa rabunkowego na osobie restauratora Kajoba Wulkana. W godzinach wieczornych do lokalu restauracyjnego weszło 4 osobników i zażądało piwa. W chwili, gdy Wulkan odwrócił się, jeden z bandytów strzelił do niego w tył głowy, kładąc go trupem na miejscu.

Bandyci po steroryzowaniu znajdujących się w restauracji osób zrabowali 1 000 zł. poczem zbiegli w kierunku lasów. Celem pochwycenia bandytów w lasach żywieckich zarządcono wielką obławę policyjną w której wyniku ujęto Józefa Golonkę z Bułzowa i Koczwarę ze Stryszawy, podejrzanych o dokonanie napadu. Dalsze dochodzenie w toku

Mowa tronowa króla Borysa

Sofja. (PAT.) Król Borys w mowie tronowej, wygłoszonej z okazji otwarcia trzeciej sesji parlamentu, podkreślił, iż rząd stoi niezachwianie na stanowisku utrzymania reżimu parlamentarnego. Rząd złoży parlamentowi projekt szeregu reform, podjętych w wyjątkowych warunkach. Reformy te mają na celu uzdrowienie życia gospodarczego oraz finansów. Rząd uczyni wszystko od niego zależne dla złagodzenia kryzysu.

Mówiąc o polityce zagranicznej, król podkreślił, iż Bułgaria pozostaje w dobrych stosunkach ze wszystkimi państwami i cieszy się zaufaniem wielkich mocarstw, pracując nad konsolidacją pokoju.

Znowu księgi bankowe obłożone aresztem

Warszawa (Tel. wł.) Władze sądowe opieczętowały księgi Polskiego Banku Przemysłowego. Pasywa banku sięgają sumy 19 milionów zł, podczas, gdy na aktywa przypada tylko 8 milionów.

Pretensje do banku zgłasza 5.000 firm i osób prywatnych. Tymczasowi syndycy rozpoczęli czynności likwidacji.

cyjne, wymawiając pracę całemu dotychczasowemu personelowi bankowemu.

Wzrost katolickiej organizacji młodzieży S. M. P.

Poznań. (KAP.) Ostatnio ukazało się sprawozdanie Zjednoczenia Młodzieży Polskiej za rok 1932. Zestawienia statystyczne obrazują dalszy wzrost tej organizacji Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej skupiają według tych zestawień razem 275 000 osób. W tej liczbie jest młodzieży 232 000, resztę stanowią osoby starsze, współpracujące z S. M. P., przyrost roczny wynosi 52 000. Cyfra S. M. P. wzrosła w roku sprawozdawczym o 27 procent.

W ostatnim sprawozdaniu po raz pierwszy jest cyfra S. M. P. żeńskich większa (4 014) od cyfry S. M. P. męskich (3 982). Nader ciekawe są tablice statystyczne obrazujące pogłębienie pracy ideowej S. M. P. Cyfry powyższe wykazują także, że S. M. P. zdały egzamin życiowy, kiedy mimo tych trudności nie tylko się nie cofnęły, ale postąpiły w rozwoju. To też społeczeństwo katolickie może i powinno organizację tę popierać z tą pewnością, że wszelka pomoc zostanie dobrze wykorzystana dla szerzenia Królestwa Chrystusowego wśród młodzieży pol-

skiej. Obchodzone przez S. M. P. w listopadzie „Święto Młodzieży” będzie sposobnością, by moralnie i materialnie poprzeć wysiłki S. M. P.

Zimowe zakupy

Słońce jesienne już ostatnie wysyła promienie. W mieszkaniu chłodno, powietrze coraz to zimniejsze. W sklepach wielki ruch... Zwyczajnie jak w sezonie. Panie przymierzają płaszczki, futerka, odpowiednie kapelusze i bućki. Kupuje się też i ciepłą bieliznę, boć nadchodząca zima i mróz, — to nie żarty!

Tymczasem za oknami jasno oświetlonych sklepów stoją gromadki biedaków, zazdrosnym okiem patrząc na tych szczęśliwców, co wszystko kupić mogą. A im przecież tak samo trzeba ciepłej odzieży i bielizny. Ba, może nawet bardziej potrzebują ciepłego okrycia, bo przed dotkliwym zimnem nie ochroni nieogrzana uboga izba. Muszą się więc rozgrzać choć trochę ruchem, — coż kiedy lodowaty wiatr tak niemiłosiernie tnie...

Postarajmy się więc, aby i biedakom było ciepło. Złożmy ofiarę na zakup odzieży dla najbiedniejszych do P. K. O. 213 005 lub na ręce kwestarza, który z ramienia Poznańskiego Okręgu „Caritas” (Podgórna 10 a) przedłoży listę ofiar (z pieczętką P. O. „Caritas” i Starostwa Grodzkiego) z prośbą o datki.

Warszawa ciągle większa od Rzymu

Choć na początku stulecia bieżącego Rzym jest stolicą przeszło 3 milionowego państwa, a Warszawa jedynie ośrodkiem rozdartego przez trzy zaborcze potęgi kraju — to jednak liczba ludności syreniego grodu wynosi wówczas 730 tysięcy mieszkańców, a zaludnienie prastarego Wiecznego Miasta sięga zaledwie 463 tysięcy.

W r. 1910 ta hegemonia ludnościowa Warszawy nad Rzymem trwała nadal: Warszawa liczy 781 tysięcy a Rzym zaledwie 540 tysięcy mieszkańców, czyli o 241 tysięcy cy mniej od nadwiślańskiego grodu. W r. 1921 Rzym — stolica 38 milionowego państwa — ma 691 tysięcy mieszkańców a Warszawa, stolica państwa 28 milionowe-

go, liczy ich 937 tysięcy, o 244 tysięcy więcej. Jednakże w latach następnych, pomimo niezaprzeczonego szybkiego rozwoju Warszawy, prastara stolica Italii powiększa się i rozszerza szybciej, niż stolica zmartwychwstałej Polski. Dzięki temu w latach ostatnich Rzym stał się już miastem prawie tak wielkim, jak Warszawa. Dwa lata temu na terenie zarówno Italii jak i Polski dokonano powszechnego spisu ludności. Wtedy okazało się, że zarówno Warszawa, jak i Rzym są już miastami „milionowymi”: nasza stolica ma wówczas 1 179 tys. mieszkańców, a stolica Włoch — milion 9 tysięcy — o 170 tysięcy mniej. W ciągu roku zeszłego liczba ludności Warszawy wzrasta zaledwie o 2 tysiące i wynosi: 1 stycznia r. bieżącego milion 181 tysięcy; natomiast liczba ludności Rzymu wynosi pod koniec sierpnia r. bieżącego już milion 73 tysiące mieszkańców.

Pomimo gwałtownego rozrostu Wiecznego Miasta — stolica Polski liczy od niego jeszcze i obecnie o przeszło 100 tysięcy mieszkańców więcej. St. Cz.

Przepowiednia pogody na wtorek:
Pogoda nieustalona, pochmurno, naogół jednak sucho i chłodne słabnące wiatry zachodnie.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6.02 zł. w Gdańsku na Warszawę 5.97 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł, gotówką 209.50 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 173.11 do 173.37 zł, gotówką 172.77 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 30. 10. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% pożyczki konwers 48%, za 4% premj. dol. 48% oraz — bez notowania — za 4% pożyczki 101 — i wyżej.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% dolarowe listy zast. 37½% (przy kursie dolara 6.07) oraz za 4½% złotowe listy zast. 36.—.

Akcje bankowe i przemysłowe bez notowania

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwers 48% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 6,07 37½% P.

(Kurs w złotych)
4% pożycz. premj. dol. serja III 48% P.
4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 36.— P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 30. 10. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parwetel Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 870 tonn par Poznań 14,75
Zyto 30 tonn par Poznań 14,60
Zyto 30 tonn par Poznań 14,68½

Ceny orientacyjne

Zyto . . . . . 14,50—14,75
Uspokobienie spokojne . . . . . 19,00—19,50

Pszenica . . . . . 19,00—19,50
Uspokobienie spokojne . . . . . 15,75—16,50

Jęczmień browarowy . . . . . 18,75—14,00
Uspokobienie spokojne . . . . . 13,25—13,50

Jęczmień 695—705 g/l . . . . . 13,25—13,50
Uspokobienie spokojne . . . . . 13,25—13,50

Owies . . . . . 13,25—13,50
Uspokobienie spokojne . . . . . 20,75—21,00

Maka żytnia 65% wł work. . . . . 31,00—33,00
Uspokobienie spokojne . . . . . 10,00—10,50

Maka pszenna 65% wł work. . . . . 9,00—9,50
Uspokobienie spokojne . . . . . 10,00—10,50

Otręby żytnie . . . . . 39,00—40,00
Otręby pszenne . . . . . 37,00—39,00

Wyka latowa . . . . . 14,00—15,00
Peluska . . . . . 13,00—14,00

Groch Viktoria . . . . . 21,00—25,00
Groch Folgera . . . . . 22,00—25,00

Koniczyna czerwona . . . . . 150,00—170,00
Koniczyna biała . . . . . 90,00—120,00

Koniczyna żółta oduszczona . . . . . 90,00—110,00
Ziemniaki jadalne . . . . . 2,45—2,70

Ziemniaki fabryczne za kilo % 13½
Makuch lniany . . . . . 18,00—19,00

Makuch rzepakowy . . . . . 15,00—15,50
Makuch słonecznikowy . . . . . 13,0—13,50

Srut Soja . . . . . 23,00—23,50
Mak niebieski . . . . . 58,00—62,00

Ogólne uspokobienie spokojne . . . . .

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 675 tonn, pszenicy 105 tonn, otręb żytnich 40 tonn.

Związek Młodych Narodowców

Zarząd Grodzki i Powiatowy Z. M. N. postanowił przystąpić do zmiany legitymacji wszystkich członków Z. M. N. Wymiana legitymacji odbywa się codziennie w godzinach dyżurów.

Ks. Prymas Polski na „Dzień Opieki Polskiej” nad rodakami na obczyźnie

Niebywałe powodzenie działalności „Opieki” tłumaczą sobie niezmierną aktualnością jej zadań, ale także rzadkim w dzisiejszej chwili zapalem Zarządu i wszystkich jego bliższych i dalszych współpracowników. Ten nastrojony udział się społeczeństwu, które tułacząc niedzielę wychodźców dziwnie głęboko odczuwa i z samego honoru narodowego starania „Opieki” chętnie popiera.

Niechże nadchodzący „Dzień Opieki Polskiej” skieruje na nowo myśli

nasze ku milionom braci i siostr zagranicą. Ku nim niech zapłoną serca uczuciem rodzinnej troski. Dla nich niech popłyną ofiary, za nich modlitwy.

„Dniowi Opieki Polskiej” życzyć pełnego powodzenia a kierownikom jej, ich współpracownikom i pionierom troski o losy wychodźstwa składam serdeczne życzenia i zasylam czule błogosławieństwo.

Poznań, dn. 16 października 1933 r.

(—) August Kardynał Hlond.

Austria, obwód Saary i Gdańsk

Zapewnienia pokojowe Hitlera, a jego zamiary

Paryż. (PAT.) Znany publicysta Dominique w „La Republique” pisze, że wbrew zapewnieniom kanclerza Hitlera o pokojowych zamiarach Niemiec Rzesza żywi zamiary agresywne, które obecnie najbardziej zagrażają Austrii.

„Po połączniu Austrii — zapytuje Dominique — co stałoby się z Czechosłowacją, a potem na kogo przyszedłby kolej: na Polskę, lub może na Francję, o ile nie na Danję lub na Belgję. Faktem jest, że Hitler żąda Pomorza. Faktem jest również, że von Papen przeprowadza kampanię w okręgu Saary i że został powitany sztychami okrzykami przez księży katolickich, zdolnych nawet do przymierza z socja-

listami, którzy są już obecnie zwolennikami autonomii Saary nawet po roku 1935.

Te trzy sprawy — Austrii, Saary i Gdańska — zostały z powodu polityki Hitlera związane. Próba brutalnej aneksji terytorium jednego z tych państw oznacza zarazem niebezpieczeństwo dla innych. Francja, Polska i Austria wiedzą o tem. Również wie o tem i Czechosłowacja, która teraz święci swe 15-lecie.

Dominique podkreśla wreszcie w dalszym ciągu imperialistyczne zamiary Niemiec, ich plany inwazji i zetrwanie ducha młodzieży, kończąc ostrzeżeniem przed złudzeniami w stosunku do polityki niemieckiej.

Fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą

Warszawa. (PAT.) W dniu wczorajszym o godz. 12 w sali Senatu Rzeczypospolitej odbyło się zebranie sprawozdawcze z dorocznej zbiórki na fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą roku 1933 oraz zebranie organizacyjne głównego Komitetu Zbiórki roku 1934. Skarbnik Komitetu Wykonawczego zdał sprawozdanie rachunkowe z rezultatów zbiórki przeprowadzonej w roku ubiegłym. Ogółem zebrano 370 390 zł, na koszty administracyjne i manipulacje odeszło 10 720 zł, dochód ze zbiórki netto wyniósł 359 669 zł 71 gr.

W końcu przyjęto rezolucję, stwierdzającą, że blisko 8 milionów Polaków, a więc ¼ część całego narodu polskiego przebywa poza granicami odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej, że Polacy na obczyźnie pragną zachować poczucie narodowe, mowę ojczystą i kul-

ture polską, że dążeniem swym w tym zakresie dali wyraz długoletnią ofiarną pracą, że najlepszym środkiem utrwalenia polskości na obczyźnie jest polska ochronka i polska szkoła. Zgromadzeni, widząc realne wyniki, jakie dało użytkowanie pieniędzy zebranych w latach ubiegłych na fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą, przedewszystkiem przez umożliwienie powstania pierwszego na Śląsku Opolskim polskiego gimnazjum w Bytomiu i zdając sobie sprawę z potrzeby niesienia dalszej pomocy polskiemu szkolnictwu zagranicą, przedewszystkiem na terenach najbardziej zagrożonych, wyrażają wielkie uznanie dla obrony przez Polaków na obczyźnie swej narodowości i postanawiają wezwać całe społeczeństwo do wzięcia udziału w tegorocznej zbiórce.

Przepisy wyborcze do rad miejskich

(Ciąg dalszy)

Unieważnienie wyborów

Unieważnienie wyborów tak w całości, jak i wyboru poszczególnych radnych może nastąpić, jeśli stwierdzono „przekupstwa, fałsz lub jakikolwiek podstęp”, lub jeśli wybory zostaną przeprowadzone niezgodnie z przepisami regulaminu — w obu wypadkach wtedy tylko, o ile to mogło wpłynąć na wynik wyborów.

Tu trzeba podnieść trzy nowości:

1) Wybory mogą być unieważnione nie tylko z powodu protestów, ale i z urzędu.

2) Unieważnienie w całości będzie dotyczyć wyborów w poszczególnych okręgach wyborczych, a nie w całym mieście.

3) Do wniesienia protestu trzeba, aby go zgłosiło co najmniej tylu wyborców, ilu wymaganych jest do zgłoszenia listy kandydów.

Protesty wnosić można do głównej komisji wyborczej do 7 dni po dniu ogłoszenia wyniku wyborów. Protest może się odnosić do całości wyborów albo tylko do wyboru poszczególnego radnego. Wniesienie protestu wstrzymuje ukonstytuowanie się nowo wybranego rady miejskiej.

O nieważności orzeka co do miast niewydziałonych z powiatów starosta, a co do miast wydzielonych wojewoda, a co do miast wydzielonych wojewoda za zgodą izby wojewódzkiej. Termin do którego władze te winny wydać orzeczenie, nie jest ustalony przepisami. Przeciw orzeczeniu starosty przysługuje skarga do wojew. są-

du admin., a przeciw orzeczeniu wojewody do Najw. Trybunału Administracyjnego. Od wojew. sądu admin. można wnieść jeszcze odwołanie do Najw. Tryb. Admin. Skarga lub odwołanie do N. T. A. nie wstrzymuje wykonania (art. 97 ustawy ustrojowej). Z tego wynika, że w razie uznania wyborów w całości za ważne przez wojewodę (odnośnie miast wydzielonych) względnie przez wojewódzki sąd administracyjny (odnośnie miast niewydziałonych) nowa rada miejska się konstituuje.

W razie unieważnienia wyboru poszczególnych radnych wstępują na ich miejsce zastępcy.

W razie unieważnienia wyborów w całości, nowe wybory w danym okręgu zarządzane będą do 14 dni z temi samymi komisjami wyborczymi i na podstawie tych samych spisów, o ile co do wpisania w nich wyborców nie będą wniesione indywidualne reklamacje w nowym okresie przedwyborczym.

Przed wyborami do rad miejskich

Rozpoczęcie akcji wyborczej w Bydgoszczy

W związku ze zbliżającymi się wyborami do rady Miejskiej poszczególnie ugrupowania rozpoczęły przygotowania do akcji wyborczej. Dowiadujemy się, że miejscowa Ch. D. wybrała na komisarza wyborczego swego ugrupowania p. Kazimierza Beyera, byłego prezesa rady miejskiej. N. P. R.

Kto chce

szybko i łatwo pozbyć się zaparcia i jego skutków, jak niestrawności bólu i zawrotów głowy, mdłości, zgagi, wzdęcia brzucha itp. powinien natychmiast zaopatrzyć się w **Kaskarynę Leprince**. Sprzedaż w aptekach Ceny zniżone Flakon (50 pig.) 4 zł. Torebka (5 pig.) 40 gr. nr 6171

zdaje się, powierza kierownictwo wyborów posłowi Janowi Faustyniakowi. Stronnictwo Narodowe, Związek Młodych Narodowców i rozmaite organizacje, należące do Obozu Narodowego, odbyły w ubiegły czwartek zebranie swoich delegatów dla ukonstytuowania komitetu wyborczego. Na zebraniu tem, biorąc pod uwagę podział Bydgoszczy aż na 14 okręgów, wybierających tylko po 3 i 4 radnych, w obawie przed rozstrzeżeniem głosów narodowych, uchwalono zaproponować ugrupowanie narodowym, tworzącym dotychczas większość w radzie miejskiej, stworzenie wspólnego bloku wyborczego. Upoważnieni przez to zebranie pp. dyr. Cyłkowski, red. Fiedler i poseł Lewandowski zwrócili się z piśmiennej propozycją do zarządów Ch. D. i N. P. R., zapytując, czy ugrupowania te gotowe byłyby pójść do wyborów we wspólnym bloku.

Wybory w Kępnie i Ostrzeszowie

Z Kępna donosi (mw):

Dnia 27. b. m. starosta kępiński rozplasił wybory do rad miejskich w Kępnie i Ostrzeszowie. Obydwa miasta podzielone zostały na 3 okręgi wyborcze i wybierają każde po 16 radnych.

Przewodniczącym głównej komisji wyborczej na miasto Kępno mianowany został p. prof. Podgórski, zastępcą p. Piewciewicz, dyrektor Szkoły Rolniczej.

W Ostrzeszowie mianowano przewodn. p. Szczepańskiego, kierownika szkoły powsz., zastępcą p. Olszanowskiego, restauratora. Wybory odbędą się 26 listopada r. b.

Wybory w Barcinie

Z Barcina donosi (s):

Ogłoszone tu zostały na dzień 26 listopada rb wybory do rady miejskiej. Zamiast dotychczasowych sześciu wybieranych będzie obecnie dwunastu radnych.

Miasto tworzy tylko jeden okręg. Przewodniczącym komisji wyborczej zamianowany został kupiec Jan Czajkowski, zastępcą zaś p. Czesław Rejke. Do komisji weszli poza tem pp. Wojciech Cieśliński, Antoni Wiśniewski, Jan Idkowiak i Tomasz Czechowski.

Przyrost naturalny w poszczególnych państwach

Główny urząd statystyczny opracował zestawienia, dotyczące przyrostu naturalnego w poszczególnych krajach w I kwartale r. b. Jak wynika z tego zestawienia, przyrost naturalny w Polsce wynosił 80.854 osoby, we Włoszech 91.652, w Czechosłowacji 13.417, w Holandji 22.480, w Niemczech 25.541, w Portugalji 24.494, na Węgrzech 9.564, w Australji 14.937, w Kanadzie 27.398.

W Anglii z Walji zanotowano ubytek ludności o 21.327 osób, we Francji o 32.259 osób.

Największy stosunkowo przyrost naturalny zanotowano w Portugalji — 14,4 na 1000 mieszkańców w stosunku rocznym, dalej w Holandji 11,1 w Polsce 10, we Włoszech 8,8.

Zjazd delegatów

Związka Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych.

Zarząd Związku Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych zwołuje na niedzielę, dnia 12 listopada rb o godz. 19.30 przedpoł. do Poznania Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Towarzystw zrzeszonych w Związku. Zjazd odbędzie się na sali p. Jarockiej, przy ul. Masztańskiej 8a.

Na porządku obrad znajdują się referaty o sprawach ogólnych i o pracach wewnętrznych Związku, a poza tem uchwalenie uzupełnienia budżetu na rok 1933.

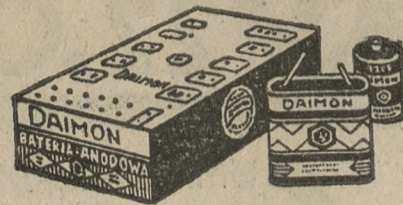
Ze względów oszczędnościowych zwraca Zarząd Związku uwagę, że Towarzystwa nie są obowiązane do delegowania pełnej liczby delegatów. Należy więc delegować w pierwszej linii pp. Prezesów.

W razie braku kompletu, Zjazd w drugim terminie, ważny bez względu na ilość obecnych, odbędzie się w tym samym dniu i tem samym miejscu w pół godziny później.

Chcesz oszczędzać?

To zważaj przy zakupie nie tylko na „niskie” ceny, lecz przedewszystkiem na to, by cena odpowiadała wartości towaru. Towar „tani” jest zwykle mało wartościowy!

Przy zakupie nie może konsument stwierdzić jakości baterji kieszonkowych lub anodowych! Nie wystarczy bowiem mierzenie napięcia, gdyż chodzi tu głównie o siłę prądu! Kupuj dlatego tylko takie baterje kieszonkowe i anodowe, które co do jakości zostały uznane jako najlepsze.

Baterje kieszonkowe DAIMON i baterje anodowe DAIMON są dzięki ich nadzwyczaj długiej żywotności umiarkowane w cenie i tanie w użyciu!

Oszczędzasz, używając Baterji kieszonkowych i Baterji anodowych

Baterje „DAIMON” równają się pod względem jakości najlepszym fabrykatom zagranicznymi!

Tg 443

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Emigracja i powrót wychodźców

Według ostatnich zestawień, we wrześniu wyjechało z Polski ogółem 3.124 emigrantów, w tem 1.348 do krajów europejskich, oraz 1.776 do krajów pozaeuropejskich. Do Francji wyjechało 1154 wychodźców, do Niemiec 85, do innych krajów Europy 109, do Stanów Zjednoczonych A. P. 82, do Kanady 101, do Argentyny 141, do Brazylii 125, do Urugwaju 33, do innych krajów Ameryki 28, do Palestyny 1.215, oraz do innych krajów 15 wychodźców.

W tym samym okresie czasu powróciło do Polski 1.234 wychodźców, w tem 332 z krajów Europy i 302 z krajów pozaeuropejskich. Z Francji powróciło 648 wychodźców, z Niemiec 42, z innych krajów Europy 242, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 20, z Kanady 50, z Argentyny 176, z Brazylii 3, z Urugwaju 8, z Palestyny 4, oraz z innych krajów 41 wychodźców.

Pod zarzutem usiłowanego przekupstwa prokuratora.

Władze bezpieczeństwa w Wilnie aresztowały pod zarzutem działalności komunistycznej studentkę uniwersyte-u Stefana Batorego Zydowską, Szeszewska, córkę znanego przemysłowca Rodzina Szeszewskich wszczęła starania o wydobycie jej z więzienia. Do Wilna przybył ojciec Szeszewskiej i jej narzeczony i za pośrednictwem jednego z arlikantów sądowych zaproponował podprokuratorowi sądu okręgowego, prowadzącemu dochodzenia w tej sprawie, łapówkę w wysokości 15 000 zł. Szeszewska żądała zwolnienia córki za kaucją w nadziei że zwolniona będzie mogła zbiec zagranicę. Podprokurator zarządził aresztowanie narzeczonego Szeszewskiej i owego aplikanta sądowego przeciwko którym wszczęto dohodzenia o usiłowanie przekupstwa osoby urzędowej. Obydwu wymienionych osadzono w więzieniu na Łukiszkach.

Próbny atak gazowy

Warszawa (Tel. wł.) Próbny atak gazowy na terytorjum całej Warszawy zostanie dokonany po 11 listopada. Ćwiczenia będą się odbywały między godz. 9 a 1 w południu i między godz. 20 a 23. (w)

Po zamknięciu uniwersytetu warszawskiego

Opieczątowanie lokalu „Bratniej Pomocy” — Projekt rozwiązania „Bratniaka” — Wśród rannych — O co oskarża się rektora

W sobotę, w godzinach przedpołudniowych, władze uniwersyteckie opieczątowały lokal „Bratniej Pomocy” studentów uniwersytetu warszawskiego.

Prezes „Bratniej Pomocy” i sekretarz zostali uprzednio wezwani przez rektora Pieńkowskiego, który zakomunikował im o decyzji władz uniwersyteckich. Opieczątowanie dokonał referent spraw akademickich uniwersytetu, p. Baranowski. Pieczęcie z laku wiszą na drzwiach prowadzących do lokalu, w którym mieszczą się biura „Bratniaka”, oraz do lokalu prezydium. Kuchnia „Bratniej Pomocy”, mieszcząca się w gmachu b. Szkoły Głównej, nie została opieczątowana, jednak wobec zamknięcia uniwersytetu, działalność jej została przerwana.

W związku z opieczątowaniem lokalu, zarząd „Bratniaka” zwrócił się do sekretariatu uniwersytetu o przyjęcie do depozytu weksli na sumę około 300 tys. zł. Ponieważ sekretariat odmówił, weksle zostały zdeponowane prywatnie.

W godzinach popołudniowych sędzia śledczy przesłuchał dwóch urzędników uniwersyteckich pp. Baranowskiego i Libere, którzy byli świadkami śródogodowych zajść.

Na uniwersytecie panuje pustka i spokój. W bramie woźni kontrolują wchodzących. Wpuszczani są na teren uniwersytetu jedynie profesorowie i asystenci. Prawa wstępu odmówiono nawet doktorantom. Członkowie zarządu „Bratniaka”, którzy posiadali specjalne przepustki, uprawniające ich do wchodzenia na teren uniwersytetu, na polecenie rektora przepustki te zwrócili sekretariatowi.

Niektóre zakłady uniwersyteckie, kliniki oraz biura, które nie złatwiają spraw studenckich, pracują normalnie. Zamknięcie uczelni nie dotyczy tych wszystkich dziedzin jej pracy, której kontynuowanie niezbędne jest do ponownego otwarcia uczelni.

Biblioteka uniwersytecka jest nieczynna.

Wśród młodzieży akademickiej ro-

zeszła się pogłoska, jakoby min. w. r. i o. p. opracowywało specjalne wytyczne reorganizacji działalności samopomocowych organizacji młodzieży. Według pogłosek, władze projektują rozwiązanie istniejącej dotychczas „Bratniej Pomocy” studentów uniwersytetu warszawskiego oraz „sanacyjnego” pseudo-„Bratniaka” i ustanowienia rządów komisarycznych. Po pewnym czasie, potrzebnym do likwidacji obu stowarzyszeń, rozpisane byłyby wybory do nowej instytucji samopomocowej, utworzonej wskutek specjalnego rozporządzenia min. w. r. i o. p., a obejmującej wszystkich studentów. Wybory zarządu byłyby proporcjonalne. Prezesa wybraliby członkowie członkowie zarządu z pośród siebie. Wśród młodzieży mówi się również o zniesieniu klauzuli wyznaniowej, co oczywiście wywołuje zrozumiłe zaniepokojenie. Ile w pogłoskach tych jest prawdy — niewiadomo.

Stan zdrowia rannych w czasie śródogodowych zajść studentów znacznie poprawił się. Jak się okazuje, pobity członek „Legjonu Młodych”, Kletkin, nie jest studentem. Pochodzi on z rodziny żydowskiej z Rosji.

W szpitalu św. Rocha, gdzie leżą pobici studenci, kręcą się członkowie „Legjonu Młodych”, a między innymi Urjasz, który demolował lokal „Bratniaka”. Prasa „sanacyjna” w dalszym ciągu twierdzi uporczywie, jakoby student Siek, najciężej pobity, był sympatykiem „Legjonu Młodych”. Ciekawi jesteśmy, co powiedzą „sanacyjne” pisma, gdy Siek, po doświadczeniu, przez kogo został napadnięty i pobity.

Dochodzenie prokuratorskie w sprawie odpowiedzialności władz uniwersyteckich toczy się w dalszym ciągu i zmierza w kierunku ustalenia winy rektora, objętej przepisami 148 k. k., który w par. 1 mówi o „utrudnianiu lub udaremnianiu postępowania karnego drogą udzielenia pomocy sprawcy przestępstwa”.

którymi wybito witryny, oraz kartki z napisami: „Precz z pacholkami żydowskimi!” „Niech „Tajny Detektyw” wykrzyje! — nadawca OWP.”, w które były owinięte cegły. Poza tem dołączono do akt sprawy szereg notatek, legitymację Młodzieży Wszepolskiej oraz fotografie oskarżonych w gronie kolegów, znalezione podczas rewizji w mieszkaniach.

Po przemówieniach przedstawiciela urzędu śledczego oraz obrony, rozprawę odroczone. Wyrok będzie ogłoszony we wtorek o godz. 1 popołudniu.

Konserwatyści zarzucają Legjonowi Młodych komunizm

W krakowskim konserwatywno-„sanacyjnym” „Czasie” ukazała się następująca znamienita notatka:

„W oficjalnym organie „Legjonu Młodych” w „Państwie Pracy” został zamieszczony artykuł p. n.: „Sfery gospodarcze”, zawierający ostrą krytykę przemysłu i ziemiaństwa z powodu rzekomo zbyt małego udziału tych sfer w pożyczce narodowej. Artykuł zakończony jest następującym zdaniem: „...wolno nam stwierdzić i imię prawości i czystości młodego pokolenia, że z bagnem moralnym prawego skrzydła obozu młodzieży państwowa nic nie ma wspólnego”.

„Nie mamy, rzecz prosta, zamiaru polemizować z tego rodzaju enuncjacją, nie będziemy również tłumaczyć autorowi tych słów, że grupa zachowawcza obozu marszałka Piłsudskiego nie reprezentuje całokształtu interesów sfer gospodarczych lecz jedynie państwową myśl gospodarczą; ograniczamy się do stwierdzenia, że po 1) „Legjon Młodych” reprezentuje jedynie część młodzieży państwowej, a po 2) głosząc w swoim organie hasła i idee wyraźnie komunistyczne sprzeniewierza się w sposób jaskrawy ideologii obozu.

„Konieczne jest, naszym zdaniem, by władze naczelne BBWR, wejrzały w działalność tej organizacji, która moralnie obciąża odpowiedzialnością Blok.

„Sytuacja na terenie akademickim przedstawia się b. niepokojąco. Jest rzeczą tembardziej szkodliwą i potępienia godną, że „Legjon Młodych” pragnąc na tym terenie reprezentować ideologię marszałka, przez lekkomyślność i nieprzemysłane wystąpienia kompromituje ideę, którym wszyscy choć na różnych odcinkach służymy.”

Tak to o sobie piszą członkowie „obozu” Piłsudskiego.

Przy bólach reumatycznych w głowie, biodrach i ramionach, nerwobólach, bólach w udach i postrzałowych stosuje się naturalną wodę gorzką Franciszka-Józefa dla codziennego oczyszczania przewodu pokarmowego.
Tg 420.

Aresztowania

W nocy z piątku na sobotę władze policyjne przeprowadziły w Warszawie szereg rewizji oraz dokonały aresztowań wśród młodych narodowców. W areszcie urzędu śledczego przy ul. Daniłowiczowskiej zostali osadzeni: Zbigniew Kunicki, Jan Mosdorf, Wiktor Kucharski, inż. Zygmunt Judycki, Stanisław Sztajner i Stanisław Hyżewicz. Aresztowani zostali w niedzielę przez władze śledcze zwolnieni. Zwrócono im zabrane podczas rewizji dokumenty i materiały.

Z pośród aresztowanych przed trzema dniami zwolniony został p. Malec.

15-lecie Czechosłowacji

Praga (PAT). 15-lecie odzyskania niepodległości obchodzone było w całym kraju bardzo uroczystie. Punktem kulminacyjnym uroczystości była defilada na placu Św. Wacława w

„Osiem milionów braci poza granicami Ojczyzny to fakt, dla którego naród obojętny być nie może”

Czterech aresztowanych narodowców w Rawiczu

Rawicz, 29 października. Jak już donosiliśmy, w dniu 26 bm. aresztowani zostali w Rawiczu przez powiatowy Związek Młodych Narodowców p. Stanisław Lewandowski, oraz znany działacz narodowy p. Anastazy Mral z Sarnowy.

Poza nimi aresztowani zostali: sekretarz Związku Młodych Narodowców p. Pawlak z Rawicza oraz prezes ogniska Z. M. N. w Bojanowie p. Ralaszewski. Ogółem więc uwięziono cztery osoby.

Aresztowani rozpoczęli w więzieniu głodówkę która trwa już trzy dni. Do niedzieli, 29 b. m. nie doręczono im jeszcze nakazu aresztowania.

Nowe ważne dekry

W numerze 82 „Dziennika Ustaw” z dnia 28 bm. ogłoszono szereg ustawodawczych dekretów Prezydenta Rzplitej, wydanych na podstawie pełnomocnictw. Są to: kodeks zobowiązań, przepisy wprowadzające ten kodeks, kodeks handlowy wraz z przepisami wprowadzającymi, prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, rozporządzenie w sprawie zmiany kodeksu postępowania cywilnego i rozporządzenie o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do złatwiania zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu.

Ogłoszone zostały również regulaminy wyborów do rad gromadzkich i do rad miejskich w b. zaborze rosyjskim.

Bardzo ważne jest rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych — o którym już donosiliśmy — w sprawie częściowego zawieszenia mocy obowiązującej umowy władania językiem polskim przy biernym prawie wyborczym na obszarze województw białostockiego, nowogródzkiego, poleńskiego, wileńskiego i wołyńskiego.

O wybiecie szyb w „I. K. C.”

Onegdaj sąd grodzki (oddział I) w Warszawie rozpatrywał przez cały dzień proces Wiktora Pierzchlebskiego, Marjana Jasmana, Sławomira Manowskiego, Zbigniewa Puchalskiego i Jerzego Grobickiego. Pierwsi czterej zostali oskarżeni o wybiecie w dniu 21 września witryn wystawowych w warszawskiej redakcji „Ilustr. Kurjera Codz.” i „Prasy Polskiej”, zaś student U. W. Jerzy Grobicki o namawianie do tego czynu.

Akt oskarżenia zarzuca podświadym przestępstwo uszkodzenia cudzego mienia z równoczesnym naruszeniem interesu publicznego.

Oskarżeni do faktu wybiecia szyb przyznali się, nie poczuwają się jednak do „naruszenia interesu publicznego”.

Ponieważ świadków naocznych wybiecia witryn nie było, sąd zajął się przesłuchaniem licznych funkcjonariuszy urzędu śledczego z kom. Banko na czele. Zeznania ich w minimalnym tylko stopniu dotyczyły samej sprawy, obfitowały natomiast w szerokie wywody o strukturze organizacyjnej Młodzieży Wszepolskiej. Szczególnie obszernie mówił o tem kom. Banko. Nader ciekawa kwestja, w jaki sposób policja dowiedziała się o nazwiskach oskarżonych, nie została wyswietlona, gdyż kom. Banko uchylił się od podania nazwiska konfidenta, zastępując się tajemniczą służbową.

Na zakończenie przewodu sądowego załączono do akt sprawy 4 cegły,

Prawdziwa pomoc!

Od 8 lat wypadają mi stale włosy i miałem lupież; stosowałem więc najrozmaitsze polecane i reklamowane środki, ale zupełnie bezskutecznie. Przed 3 miesiącami mi zwrócono mi uwagę na preparat Trilysin, wyrabiany przez fabrykę chemiczną PROMONTA w Bielsku. Jakkolwiek po tylu bezowocnych próbach straciłem już nadzieję uratowania mioch włosów, postanowiłem uczynić ostatnią próbę preparatem Trilysin.

Skutek był wspaniały!

Po kilku dniach znikł lupież, wypadanie włosów zwolna ustawało. Dziś po 3 miesiącach stosowania preparatu Trilysin nie mam ani śladu lupieżu, wypadanie włosów zupełnie ustąpiło i włosy odrastają zupełnie normalnie.

Tg 440

Inż. S. St.

Omieje się z deszczu i niepogody bo wciera

MESOLAMENT SPRESS

KOI I USUWA BOLE REUMATYCZNE

nr 6 088

Pradze. Defiladę odebrał prezydent Massaryk, który przybył konno w towarzystwie attaches wojskowych państw obcych.

Nowy proboszcz ostrowski

Z dniem 1 listopada obejmuje parafię w Ostrowie nowy proboszcz ks. kan. Ludwik Jarosz. Jest to pozycja, należąca do najważniejszych w Wielkopolsce. Dlatego też powierzyła ją władza duchowna właśnie ks. Jaroszowi, mając na oku jego energię, trzeźwość, jasno zdecydowany umysł i serce, oddane zupełnie sprawie Bożej. Nowy proboszcz ostrowski jest postacią, Poznaniowi dobrze znaną od lat szesnastu.

Mając lat 24 odebrał święcenia kapłańskie w r. 1912. Przez pierwsze pięć lat pracował kolejno w Śremie, Lesznie i Śmiglu, zostawiając wszędzie pamięć kapłana godnego i zrównoważonego oraz dzielnego obywatela-patrioty. Mając o młodym księdzu doskonałe referencje, powołuje go śp. ks. kardynał Prymas Dałbor 1. 9. 1917 r. do Poznania i powierza mu duszpasterstwo młodzieży całego miasta, później zaś mianuje go sekretarzem generalnym Związku Młodzieży Polskiej.

Historyk, piszący monografię ruchu młodzieży katolickiej w Polsce, będzie musiał często powracać do pracy ks. Jarosza na tem polu. Urodzony pedagog a przytem przyjaciel młodzieży, pracuje zawsze z dobrze przemyślanym planem konsekwentnie, niełatwo ustępując znachodzącym się trudnościom. Obejmując 1. 11. 1930 r. Instytut Akcji Katolickiej zostawia następcy swojemu Związek w pełnym rozkwicie, młodzież dzielną fizycznie, moralnie nastawioną na wysoki ton, oddaną duszą i ciałem Kościołowi i Polsce. W uznaniu zasług ozdabia go ks. kardynał Prymas Aug. Hlond krzyżem i pierścieniem kanonika honorowego metropolitalnej kapituły pozn. Jako dyrektor Instytutu Akcji Katolickiej daje przez trzy lata dowody doskonałego zgłębienia zagadnienia trudnego i znajdującego się w stadium rozwoju, ks. Jarosz rozwiązywał je ze zwykłą głębią i ścisłością ujęcia oraz uwzględnieniem szerokich horyzontów katolickich.

Poza tą główną linią pracy udziela się szeregowi innych ważnych spraw, jako prezes Kuratorium Katolickiej Szkoły Społecznej, członek zarządu głównego Związku Kapłanów „Unitas” i rady nadzorczej Drukarni i Księgarni św. Wojciecha, lektor nauk społecznych w arcybiskupim seminarjum duchownym itd. Podnieść jeszcze należy, że praca ks. Jarosza jest zawsze ożywiona duchem obywatelskim, narodowym i państwowym.

Poznań żegna ks. kan. Jarosza z uczuciem żalu oraz z uznaniem i szacunkiem dla wielkiego dorobku, który zostawia społeczeństwu, gratulując miastu i okolicy ostrowskiej, że kapłan i obywatel tej miary obejmuje tamtejszą tak ważną placówkę.

Nowemu proboszczowi ostrowskiemu przesyłamy serdeczne: Szczęść Boże!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Poniedziałek, 30 października 1933.
Słońce: wschód 6.43; — zachód 16.28; —
długość dnia 9 godz. 45 min.
Księżyc: wschód 15.07; — zachód 3.18; —
przed pełnią
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.
Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 1 st. C. pogodnie wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne niskie 740 mm. W ub. dobie temperatura najwyższa plus 12 st. C., najniższa plus 4 st. C.
Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego.
Wczoraj — 0.25 m.; dziś — 0.18 m.
Kal. rzk.: Edmund; jutro Symfionusz M., Wolfgang B.
Kal. słow.: Przemysław; jutro Godzimir.

Z POZNAŃNIA

— * Z targu. Dnia 30 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono:
Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3.20—3.40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3.60—4.00 zł; 1 kg twarogu 0.60—0.80 zł; za litr śmietany 1.40—1.70 zł; litr mleka pełnego 20—22 gr; mendel jaj 1.50—1.70 zł.
Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1.80—1.90 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.60—2.00 zł; wołowiny 1.40—1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; skopowiny 1.30—1.60 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.
Za drób i dziczyznę: kura 1.50 do 3.00 zł; kaczka 2.00—3.50 zł; geś 4.00—4.50 zł; para gołębi 1.00—1.20 zł; indyk 3.50 do 6.00 zł; perlica 2.30—3.00 zł; królik 1.50 do 1.25 zł; zajac 2.50—3.25 zł; para kur czat 2.50—3.50 zł.
Za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 pececik pietruszki 10 groszy; 1 kg cebuli 20 gr; 1 kg bobu 40—50 gr; główka zielonej sałatki 8—10 gr; 1 kg rabarberu 10—20 gr; pececik marchwi 10 do 15 gr; 1 kg pomidorów 40—60 gr; 1 kg fasolki 30—80 gr.
Za ryby: 1 kg, szczupaka 2.20—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; suma 2.60—3.00 zł; leszcza 1.40—2.00 zł; 1 kg białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg karpia 0.80—1.20 zł; 1 kg węgorza 3.20—4.00 zł; 1 kg karpia 2.00—2.20 zł; za rybki śniecie płacono 40—60 gr mniej; mendel raków 0.60 do 3.00 zł.
Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 6.40—8.00 zł; borowików 1.00—2.00 zł; kurków 0.80—1.00 zł; pieczarek 0.60—0.80 zł; maślaków 20—50 gr; rydzów 1.60—2.40 zł; zielonek 15—25 gr; podpienek 30—40 gr; innych grzybów 40—80 gr.
Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1.60—2.40 zł; 1 kg jabłek 40—90 gr; 1 kg borówek (brzosznik) 1.00—1.20 zł; 1 kg gruszek 30—60 gr; 1 kg orzechów włoskich 2.40—3.00 zł; laskowców 2.00 zł.
Targ słaby. Ceny bez zmian. (h)

— * Geny detaliczne za nabiał, notowane w Poznaniu w dniu 25 października 1933 r.: mleko niezbiierane 1 litr 0.22 zł, jaja 1 szt. 0.10 zł, twaróg 1 kg 0.80 zł, masło sone 1 kg 3.60 zł, masło mleczarskie 1 kg 3.80—4.20 zł.
— * Kradzieże i włamania. Kronika policyjna z dwu ostatnich dni notuje 27 doniesień o kradzieżach i włamaniach. Na ul. Szkolnej z samochodu p. Franciszka Pedzińskiego z Murowanej Gośliny skradziono rewolwer nr 73 706 kal. 6.35 mm i weksle protestowane z wyrokami na sumę 3 tys. złotych. Dochodzenia w tej sprawie prowadzi komisariat I — Przy ul. Jasnej 3 w mieszkaniu p. Pawła Krótkiego dopuszczono się kradzieży z włamaniem. Łupem złoczystym padła odzież i bielizna, gramofon i inne przedmioty, wartości 1500 zł. — P. Emilia Fulmer (ul. Jasna 3) doniosła policji o kradzieży srebrnych naczyń, łyżeczek do kawy, widelcy, noży, oraz złotej broszki wartości 800 zł. — Przy ul. Matejki 37 skradziono z mieszkania p. Władysława Bartoszewicz rewolwer z nabojami i dwoma magazynkami, zimowy płaszcz męski, straszak i talie kart wartości ogólnej 500 zł. Włamania dokonano o godz. 20 podczas chwili nieobecności domowników — P. Tadeusz Tomaszewski z Poznania ul. Matejki 37 doniosł policji że w lokalu „Tabarin” przy ul. Wolności skradziono mu 500 zł gotówki. Wyjaśnieniem tej sprawy zajęła się policja. (kl.)

— * Aresztowania. Podczas usiłowanego podjęcia pieniędzy na fałszowana książeczka P. K. O. w urzędzie pocztowym Poznań I aresztowano niejakiego Feliksa Karkowskiego, bez stałego mieszkania i bez zawodu — Za grę w „trzy hiaszki” ujęto przetrzymanego wielokrotnie już za to przestępstwo Edmunda Manysia (Tulne Chwałczewo 26) — W związku z kradzieżą kieszonkową, której dopuszczono się na szkole p. Marii Szabowskiej (ul. Niegolewskich 10) przetrzymano jako drugiego sprawcę tej kradzieży Józefa Pawłyszczę (ul. Żydowska 27).

— * Kradzież dokonana przed kilku tygodniami w biurze p. adw. Żuromskiego została w tych dniach wyjaśniona. Policja ujęła i aresztowała go kradzież masyzyn do pisania Bronisława Łaszczewskiego, biuralistę z zawodu który w ostatnim czasie mieszkał przy ul. Kochanowskiego 24. W dochodzeniach stwierdzono że Łaszczewski miał dwie masyzyny do pisania, z których jedna była skradzioną u p. adw. Żuromskiego w dniu 22 września br. Ła-

Metody gwałtu i teroru napiętnowane Prezes „Strzelca” tramwajowego Nowodworski skazany

Przed sądem grodzkim w Poznaniu toczył się w sobotę 28 bm., proces prywatno-karny z oskarżenia konduktora Poznańskiej Kolei Elektrycznej, p. Balbierza przeciwko urzędnikowi tejże P. K. E., prezesowi „Strzelca” tramwajowego, osławionemu Józefowi Nowodworskiemu. Oskarżyciel zjawił się, na rozprawę w asystencji adwokata dr. Głowackiego, oskarżonego bronił adwokat dr. Hejmowski.

Akt oskarżenia zarzucał Nowodworskiemu, że w dniu 4 października, to jest w czasie ostatniego strajku tramwajowego, usunął bezprawnie z terenów P. K. E. konduktora, p. Balbierza, którego przy furtce uderzył pałką gumową w lewe ramię, tak, że ten odczuł dotkliwy ból, i następnie rzucił pod jego adresem słowa: „masz ty sukinsynie”. Na wstępie rozprawy oskarżony, na zapytanie przewodniczącego, twierdził, że na terenach P. K. E. w okresie strajkowym działał z ramienia komitetu strajkowego i utrzymywał tam w myśl polecenia policji porządek. Pana Balbierza wezwał do opuszczenia terenu strajkowego i przy wyjściu na ulicę powiedział mu „won z terenu”; kategorycznie zaprzecza, jakoby uderzył oskarżyciela.

W odpowiedzi na te zeznania p. Balbierz oświadczył co następuje: „W okresie strajku znajdowałem się na terenie P. K. E. jako pracownik. Dnia 4 października jeden ze strajkujących zwrócił się do mnie ze słowami „ty, Balbierz, musisz się podpisać”; zapytałem, pod czym mam się podpisać, na co usłyszałem odpowiedź, że mam iść „do srodka”, to się d. wiem. Odpowiedziałem stanowczo że nie podpiszę żadnych rezolucyj strajkowych. W kilka chwil potem przyszedł do mnie drugi strajkujący, p. Stefan Fidler, zwracając się ze słowami: „ty, Balbierz, zabieraj łachmany i pójdz ze mną”. Równocześnie podszedł oskarżony Nowodworski i polecił mi opuścić teren P. K. E. Mimo, że nie potrzebowałem tego uczynić, poszedłem za nim w stronę furtki, która prowadzi na ulicę. W tym momencie Nowodworski uderzył mnie w sposób dotkliwy pałką gumową w lewą łopatkę i równocześnie rzucił pod moim adresem słowa znieważające „masz ty sukinsynie”. Wyszedłem na ulicę spokojnie i skierowałem się do komisariatu, gdzie prosiłem o interwencję przodownika policji, który mi pomocy odmówił.

Przewodniczący: Czy pan nie solidaryzował się ze strajkującymi?
Oskarżyciel: Nie solidaryzowałem się, chciałem pracować.
W wyniku dość długich narad sąd ogłosił wyrok, na mocy którego skazał oskarżonego Nowodworskiego po myśli artykułu 256 k. k. i 236 k. k. na 100 zł grzywny z ewentualną zamianą na 5 dni aresztu. W motywach wyroku sąd stwierdził, iż przestępstwa, zarzucane oskarżonemu, zostały

szczęśliwiego odstawiono do więzienia sądowego. (kl.)

— * Wypadek przy pracy. Podczas młoczenia zboża w Witowie w powiecie średzkim pochwyła transmisja 35-letnią Martę Szmierłównę. Z powodu odniesionych obrażeń p. Szmierłównę przewieziono do szpitala. (kl.)

— * Wybryk degenerata. Policja zajęła się sprawą doniesienia 14-letniej Ireny K. z Poznania, która na ul. Jezuckiej miała ścisnąć pewien osobnik usiłując ją wciągnąć do bramy. Policja aresztowała jako sprawcę 67-letniego Józefa W., zamieszkałego przy ul. Półwiejskiej 6 (kl.)

— * Wypadki. Na ul. Wjazdowej samochód, kierowany przez szofera Hieronima Starostę z Fabianowa, najechał 24-letniego Boleśława Kosickiego z Murowanej Gośliny, który jechał rowerem. Cyklista odbił sobie tak dotkliwie kolano, że operację go musiało poddać ratunkowo. — Na ul. Starołęckiej nieznany cyklista najechał 13-letnią Felicję Glinkowską, ulica Starołęcka 83 tak nieszczęśliwie, że dziewczynka złamała prawą nogę poniżej kolana. (kl.)

— * Dziecko utonęło w wiadrze wody. Do wiadra, napełnionego wodą, wpadł synek rolnika w Bojanowie w powiecie rawickim 1 rok liczący Jan Krejszner. Chłopiec utonął z braku pomocy. (kl.)

— * Marjan Fontowicz, ale nie bramkarz „Warty”. Za kradzież futra z samochodu aresztowano, niejakiego Marjana Fontowicza; zamieszkałego na Górnej Wildzie 22. Natomiast Marjan Fontowicz, znany bramkarz „Warty”, mieszkający

na przewodzie sądowym udowodnione.

Tak więc metody gwałtu i teroru, stosowane przez pewne czynniki na terenie P. K. E. zostały w jednym przynajmniej wypadku — narazie, bo będą podobno jeszcze dalsze procesy w tej sprawie — przygwożdżone wyrokiem sądu. Cierpliwie odczekamy

również na Górnej Wildzie (183), nie ma z posądzonym o kradzież futra poza imieniem i nazwiskiem nic wspólnego.

— * Śmiertelne zacczadzenie gazem. — Gazem świetlnym zacczadził się w celu samobójczym 26-letni technik budowy masyzyn Edward Filipowicz z Poznania (Al. Marcinkowskiego 26). Zacczadzenie było tak ciężkie, że desperat zmarł wkrótce po przewiezieniu go do szpitala miejskiego. (kl.)

Z POZNAŃNIEGO

— * INOWROCŁAW. (Nowy kościół w Murzyninie). Na zebraniu Komitetu Budowy Kościoła w Murzyninie uchwalono wygotować do następnego posiedzenia szczegółowy kosztorys nowego kościoła. — Na temże zebraniu wybrano pozaatem ścisły komitet wykonawczy.

— (Zasłużone organizacje) Organizacje żeńskie pod nazwą „Zgoda” i „Jedność”, które sobie postawiły za cel uświadamianie Polek w duchu katolickim i narodowym, obchodziły w październiku srebrny jubileusz pracy.

— (Zbiórka Tow. Opieki nad grobami). Tow. opieki nad grobami bohaterów urządziło 1 i 2 listopada zbiorke publiczną dla przysporzenia funduszy na uporządkowanie mogił i cmentarzy poległych w wojnie polskich bohaterów.

— (Kujawy fundują samolot) Zbiórka na samolot dla Inowrocława przyniosła doskonałe wyniki, tak, że w najbliższym czasie zamówiony będzie pierwszy samolot. Dość należy że po zakupieniu pierwszego własnego samolotu otrzymuje Aeroklub Fajawski drugi samolot szkolny z Poznania.

— (Kradzieże). Nieznani sprawcy skradli p. Herszpanowi z Jastrzębowa 4 konie i parę szorów wyjazdowych — Sasiadomwi Ertmanowi skradziono złotą dwukonną bryczkę — Również skradziono parę szorów wyjazdowych i dwie udzy gospodarzowi Szramowi. — 2 gorzej konie pozostawili złodzieje w lesie pod Gnieznem a z resztą łupu ulotnili się — Gospodarzowi Altenburgowi z Kilewa skradziono 2 tuczniki Sprawców, braci Świerczków, przytrzymał, jednak herszt szajki zdołał z łupem zbiec.

— * KEPNO. (Konsekracja nowego kościoła.) 5 listopada dokona J. Em. Ks. Prymasa Hlond konsekracji nowego kościoła w Makoszewcach pow. Kepno.

— (Walne zebrania) Walne zebranie komitetu rodzicielskiego przy Państw. Gimn. Koeduk. odbędzie się 31 bm.

8 listopada rb. odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Tow. Gimnast. „Sokol”. Na porządku obrad sprawa kupna boiska.

— (Z teatru) 31 bm. dana będzie niedowolanie na raz ostatni, ciesząca się wielkim powodzeniem szampańska operetka Władysława Turowskiego p. t. „Studenteria”.

— * OSTPESZÓW. (Osobiste) Długoletni inspektor szkolny b. powiatu ostrowskiego p. S. Słęcka, ostatnio piastujący stanowisko inspektora szkolnego w Radomsku otrzymał dłuższy urlop zdrowotny w związku z wypadkiem samochodowym. Naczelnicelstwo zlikwidowanego inspektoratu radomszczyńskiego zgotowało zasłużonemu pracownikowi owocny pożegnanie.

— * ROGOŹNO. (Akademia) W niedzielę odbyła się w szczelnie mimo ulewnej deszczu wypełnionej sali Hotelu Centralnego akademja ku czci Chrystusa Króla, zorganizowana staraniem miejscowego Komitetu Akcji Katolickiej. Na całonocny program złożyły się: przemówienie deklamacje śpiew, występ muzyczny i obrzęd sceniczny. Całość akademji wypadła imponująco. (er.)

— * SIERAKÓW. (Seksja zwłok). 14 bm. odbył się pogrzeb gospodarza śp. Jana Koniecznego z Grobi pod Sierakowem. Ze względu na to, iż śp. Konieczny długo nie chorował i zmarł nagłą śmiercią zaraz po pogrzebie rozpowszechniano wieści, że został on przez swą żonę ze współudziałem parobka, z którym podobno żona miała mieć bliższe stosunki, otruty. Wieści te dotarły do prokuratury, która zarządziła ekshumację zwłok, która się odbyła w dn. 26 bm. Podczas ekshumacji i sekcji zwłok był obecny sędzia sądu grodzkiego w Międzybuziu, p. Jankowski oraz lekarz pow. dr. Madał z Międzybuzia. Seksja wyraźnych poszlaków nie wykazała. Jednakowoż stwierdzono jakieś podrażnienie oznaki, to też zabrano, celem dokładnego zba-

teraz będących w toku rozpraw i wyroków przeciw „Przelądowi Codziennemu”, aby potem ci, którzy nie wierzą, uwierzyli, kto robił „sanacyjną” robotę tramwajową w jakim celu i jakimi metodami. Otworzą się wówczas oczy przedewszystkiem samym pracownikom P. K. E.

W ŁODZI
przy ul. Piotrkowskiej 92 a
znajduje się agentura naszego wydawnictwa i przyjmuje przedpłatę i ogłoszenia po cenach oryginalnych.

KRONIKA TOWARZYSKA
Kolo Czwartaków Weteranów w Poznaniu urządziło w sobotę 4 listopada w Kasy. niu Oficerskim em 58 p. Bukowska 34, jesienną zabawę taneczną urozmaiconą niespodziankami. Cały dochód przeznaczono na urządzenie gwiazdki dla bezrobotnych członków. Zaproszenia odebrać można u druha prezesa Trybalskiego, Plac Sapieżyński 11 zg 20 2867

Komitet Imprez Ośrodka I-szej Poznańskiej Drużyny Harc. im. Bolesława Chrobrego zaprasza WP na Wieczorek Taneczny” we wtorek, 31 bm w sali Z. ołogu przy ul. Zwierzynieckiej w Poznaniu. Początek o godz. 20. Wstęp tylko za zaproszeniami cena 1 zł. zg 20 247

Ujęcie zbiega
W Starolecie posterunek miejscowej policji ujął nad Wartą podejrzanego mężczyznę w ubraniu więziennem. Był to zbiegły przed kilku dniami z więzienia karnego we Wronkach Ignacy Romanuk, zasądzony na bezterminowe więzienie. Romanuk, który błąkał się przez kilka dni bez ce'u, był całkowicie wyczerpany z głodu, zimna i zmęczenia. (kl.)

Składki i rokowania
Na Związek Młodzieży Narodowej: F. Michalski W. 2 zł.
Na Tow. „Caritas”. St. Namysłowie zamiast wieńca na trumnie śp. prof. Dr. Józefa Paczkowskiego 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 27.50 zł.

dania przez Zakład Medycyny w Poznaniu pewną część jelit.

— * SWARZĘDZ. (Dzień Katolicki). — Uroczystość X Dnia Katolickiego rozpoczęła się mszą św., którą odprawił ks. patron Wałkowiak. Piękne kazanie wygłosił ks. prob. Koźlik. W sali Hotelu Polskiego odbyła się akademja, na której obszerny, naukowy ujęty referat wygłosił p. Leon Prawdzic-Szczawiński.
— (Ku czci Kościuszki) Zeńskie gniazdo „Sokola” urządziło w sobotę obchód ku czci Tadeusza Kościuszki z referatem p. Szubertowej z Poznania.

— * ZBASZYŃ. (Osobiste) Beneficjusz Kłębowski obejmuje w dniach następnych ks. prob. Stanisławski ze Skoków, poprzednio prob. w Chobienicach dekanatu zbazyńskiego. Od czasu śmierci śp. ks. Kokocińskiego, proboszcza kębskiego, administrował parafją ks. dziekan Plotka z Zbąszynia.

— (Zmiana posiadłości). Posiadłość wdowy Redlich przy ulicy Jasnej nabył drogą kupna p. Michał Krause.

Z POMORZA

— * STAROGARD. (Nieudany występ złodzieja) 25 bm. na jarmarku notoryczny złodziej Poniatowski z Grudziądza, wspólnie z dwoma innymi szulerami upatrzył sobie ofiarę w osobie rolnika Szpigla z Sumina, o którym wiedział że posiada 300 zł za sprzedaną krowę. Wywabwszy go na ubocze, podrzucił jeden z opryszków papier z pieniędzmi zagranicznymi. „To dolary” — zawołał Poniatowski — „pójdmym wszyscy i podzielim się”. Skoro znaleźli się na wolnym miejscu, Poniatowski wsunął rękę do marynarki wieśniaka po pieniądze. Atoli tym razem przebiegłe obmyślanie plan się nie udało, bo nadbiegł obserwujący całą hi-

Robotnicy polscy dali Żydom-komunistom należytą odprawę

Nieudana masówka

Z Tomaszowa Maz. donosi (tt): W związku z 16 rocznicą rewolucji bolszewickiej miejscowi Żydzi - komuniści usiłowali przed fabryką Bornsztajna w Starzycach urządzać masówkę oraz zawiesić transparent. Wobec stanowczej postawy robotników komuniści musieli uciekać, zabierając z sobą transparent.

Wszczęte natychmiast dochodzenia doprowadziły do ujęcia sprawców których aresztowano. Jak się okazało pacholkami bolszewickimi byli Żydzi: Moszek Tennenbaum (ul. Wieczność 31), Moszek Caler (ul. Wieczność 7), Icek Hoffmann (ul. Wieczność 31), Abram Platt (ul. Stolarska 3) i Fajga Belfer (ul.

storję rolnik Pastwa i złodziejem przeszkodził. Zrobiło się wielkie zbiegowisko; wieśniacy kijami, powrozami i łańcuchami sprawili opryszkom należytą nauczkę. poczem zakutych w kajdany odprowadzono do aresztu.

— * **TUCHOLA.** (Po raz drugi dojrzejają truskawki.) W ogrodzie p. Łapki, przy ul. Seminaryjnej, dojrzewają po raz drugi w tym roku truskawki. Osiągnęły one już kolor różowy i są dość duże.

— (Rehabilitacja kupca.) Sąd Apelacyjny w Toruniu uwolnił kupca p. Fr. Konkela z Tucholi od zarzutu oszukańczego bankructwa.

— (Nabył z rak niemieckich.) Polak, p. Wojnowicz z Kruski, nabył z rak niemieckich 70-morgową posiadłość w Nowej Tucholi.

— (Wyrodna matka.) W kurytarzu domu „Raiffeisena“ znaleziono około 6-miesięczną niemowlę pici żeńskiej, porzucone przez nieznaną matkę. Dziecko ulokowano w Zakładzie Sióstr Elżbietanek.

Z BYDGOSZCZY

Uroczystości niedzielne ku czci Chrystusa Króla we wszystkich parafiach zgromadziły olbrzymie tłumy wiernych, zarówno na uroczystych nabożeństwach, jak pochodach, a następnie na specjalnie organizowanych przez władze duchowne i stowarzyszenia parafjalne akademjach. Na wielu domach widniały sztandary narodowe i chorągwie papieskie i wiele okien w mieszkaniach obywateli udekorowane było nalepkami z napisem „Niech żyje Chrystus Król”. Niedziela ta udowodniła raz jeszcze, że Bydgoszcz należy do rzędu miast szczerze katolickich.

— **Ślub bydgoszczanina w Kurytybju.** Były artysta bydgoskiego Teatru Miejskiego i syn długoletniej artystki tego teatru p. Tadeusz Morozowicz, od kilku lat instruktor teatralny w kolonjach polskich Ameryki Południowej, ożenił się w Kurytybju z p. Wandą Lachowską, córką tamtejszego działacza polskiego i przemysłowca.

— **Koncert Felicji Pelińskiej.** W niedzielę 5 bm. o godz. 12 w południe odbędzie się w Teatrze Miejskim koncert - recital znanej pianistki bydgoskiej p. Felicji Pelińskiej. Całkowity dochód z koncertu artystka przeznaczą na cele Komitetu Rodzicielskiego przy Państw. Gimnazjum Humanistycznym. Bilety nabyć można w kasie teatru oraz w księgarni Idzikowskiego.

— **Chorągiewki żałobne na groby.** Przypominamy, że chorągiewki żałobne na Dzień Zaduszny będzie można nabyć w Dniu Wszystkich Świętych przed wszystkimi kościołami, w biurach parafialnych i na emontarzach bydgoskich. Cena 10 gr. Całkowity dochód na biednych.

— **Kradzieże.** Do sklepu kolonjalnego Marii Maj, Karpacka 29, włamali się złodzieje i skradli artykuły spożywcze wartości 110 zł. — Bronisławie Szynce, Jary 5, skradziono ze strychu pierzynę i pewną ilość bielizny. — Janowi Aptowi, Pomorska 14, nieznanymi sprawca zabrał futro męskie. pozostawione na balkonie.

— **Dziury aptek:** Od 30 października do 1 listopada apteka Piastowska (plac Piastowski) i apteka Pod Orłem (Stary Rynek).

Cedula Gieldy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 30. 10. 1933 r.

Warunek: handel hurt., ład wag., dost. bież za 100 kg w złotych:

Ceny transakcyjne: żyto 50 tonn par. Bydgoszcz 14.65; owies 50 tonn par. Bydgoszcz 13.90—13.95; mąka z 12 tonn par. Bydgoszcz 23.00; otręb żytni 11 tonn par. Bydgoszcz 9.50.

Ceny orientacyjne: żyto pszenica, jęczmień, owies bez zmiany; otręby żytnie 9.50—10.00; groch polny 17.00—19.00, koniżyna czerwona 140.00—160.00.

Reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne.

Tendencje na odmiennych warunkach: żyta 692 tonny, pszenicy 305 tonn, jęczmienia brow 30 tonn, przem. 155 tonn, owsa 205 tonn, mąki żytniej 31 tona, pszennej 55 tonn otręb żytni 15 tonn, pszennej 30 tonn grochu Viktr 60 tonn polnego 19 tonn, srułu soya 15 tonn, ziemniaków jadalnych 435 tonn, płatków ziemniaczanych 30 tonn.

Polna 31). Pierwszych czterech przewieziono do więzienia w Piotrkowie, zaś Fajgę Belfer oddano pod nadzór policyjny.

Widmo krwawych wyczynów „Grenzschutzu” na Kujawach

przed sądem w Inowrocławiu

Z Inowrocławia donosi (wik): Przed sądem grodzkim odbyła się ciekawa rozprawa, będąca echem krwawych wyczynów osławionego w czasie Powstania Wielkopolskiego „Grenzschutzu” na terenie Kujaw.

Niemiec Edward Gerth ze wsi Jaszczółkowo, pow. inowrocławski, rozgłaszał publicznie, że jego sąsiad i rodak, Oesterreich, służąc w „Grenzschutzu”, kazał potwornie mordować więźniów polskich. W związku z tem Oesterreich oskarżył swego sąsiada o zniesławienie. W trakcie przewodu sądowego Gerth w zeznaniach swych podtrzymał w całej rozciągłości zarzuty, świadkowie zaś stwierdzili że oskarżony opowiadał im swego czasu o tem i że Oesterreich sam się chełpił swymi wobec Polaków wy-

czynami, mówiąc często: „Wir haben den Polen was beigebracht”.

Obronca oskarżonego, adw. Przybyszewski, postawił wniosek o przeprowadzenie dowodu prawdy na poparcie zarzutów, ofiarując m. in. jako jeden z dowodów kolportowaną tajnie w Polsce książkę p. t. „Der Todeskampf der Ostmark” wydana w Pile przez oficera niemieckiego, dowódcę 3 bat. „Grenzschutzu”, walczącego pod Tarkowem. W książce tej są liczne wzmianki o „Offizierstellvertreter” (aspirant oficerski) Oesterreichu, który przedstawiony jest jako bohater niemiecki.

Sąd po wysłuchaniu zeznań i wywodów obrońcy wydał wyrok, skazujący Gertha na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem na 2 lata i 20 zł grzywny.

Wielki dzień katolickiej i narodowej Łodzi

2.000 narodowców w pochodzie ku czci Chrystusa - Króla

Z Łodzi donosi (z): Miasto nasze było w niedzielę widownią entuzjastycznych manifestacji na cześć Chrystusa Króla. W południe ulicami przeciągnął olbrzymi pochód, w którym wzięło udział przeszło 20.000 ludzi oraz niezliczona ilość organizacji z pocztami sztandarowymi.

Szczególną uwagę zwracały oddziały Stronnictwa Narodowego, wśród których wyróżniali się postawą i jasnymi mundurami Młodzi. Manifestacją na cześć narodowców, kar-

nie maszerujących w pochodzie, nie było końca.

Po mszy św., celebrowanej przez J. E. ks. biskupa dr. Tymienieckiego i po pochodzie odbyło się drugie nabożeństwo w kościele Matki Boskiej. W akademji w obszernych lokalach OO. Salezjanów brało udział zgorą 6.000 osób.

Miasto dekorowane było bogato flagami. Z poza Łodzi przybyło kilkadziesiąt tysięcy przyjezdnych.

Jak pracuje Kaliska Narodowa Organizacja Kobiet

Akcja uświadamiająca — „Radosne godziny” dla dzieci

Z Kalisza donosi (mk.): Bardzo żywotną działalność przejawia Narodowa Organizacja Kobiet w Kaliszu, organizując co niedzielę wykłady w Uniwersytecie Powszechnym im. Henryka Sienkiewicza. W ostatnią niedzielę, 29 b. m., miał odczyt adw. Dąbrowski na temat: „Początek państwowości polskiej. Okres Polski dzielnicowej” przy przepelnionej słuchaczami sali.

Niezależnie od tej uświadamiającej pracy, N. O. K. spełnia rolę wychowawczą najmłodszego pokolenia. Mianowicie organizuje raz na miesiąc t. zw. „Radosne godziny” dla dzieci, dając specjalne widowiska, lub urządzając

wieczorki ze słodkim poczęstunkiem. Nic dziwnego, że w każdym nawet bardzo biednym domu mówi się z dużym szacunkiem dla roli, jaką spełnia w naszym mieście Narodowa Organizacja Kobiet. „Radosne godziny” zostały ponownie wznowione po okresie letnim. Pierwsza w tym sezonie odbyła się dnia 24 października w sali własnej, w Alei Józefiny nr. 8. Dzieci miały prawdziwą radość, uczestnicząc w przedstawieniu, granem przez dzieci członkiń N. O. K. Następna „Radosna godzina” została zapowiedziana na dzień 21 listopada r. b.

Śmierć podczas kradzieży węgla

Policjant postrzelił młodocianego złodzieja węglowego

Z Piotrkowa donosi (sk): Zbliżająca się szybkimi krokami zima i panująca wśród bezrobotnych nędza powodują, że ostatnio mnożą się w zaskarżający sposób kradzieże węgla z pociągów towarowych.

W nocy na 28. bm. podczas przejazdu pociągu tow. na szlaku Piotrków—Baby, wyskoczyło z pobliskiego lasu 3 osobników, którzy wdrapawszy się na wagony, zaczęli zrzucać węgiel. Jeden z policjantów eskorty, zauważywszy złodziei, oddał w powietrze strzał ostrzegawczy, a gdy to nie po-

skutkowało, strzelił w kierunku rabusiów, którzy zbiegli.

W kilka godzin później znaleziono w rowie przy torze kolejowym leżącego w kałuży krwi młodego chłopaka, dającego słabe oznaki życia. Jak się okazało, był to 19-letni Piotr Kawnik z Moszczenic. Rannego przeniosła rodzina do domu, gdzie po kilku godzinach, wskutek wielkiego upływu krwi, zmarł.

Tragicznie zmarły znany był piotrkowskiej policji jako zawodowy złodziej węglowy.

Trzydniowy proces z powodu upadłości kupca pomorskiego

Epilog głośnej upadłości w Tczewie

Ze Starogardu donosi (wa): W roku 1930 wielką sensację w Tczewie wywołała wiadomość o upadłości właścicie-

la jednego z największych domów handlowych, kilku nieruchomości oraz głównego akcjonariusza fabryki „Ar-

ANNARJABELLA

Premjera dziś, w poniedziałek w kinie Apollo

nr 6 177

kona”, kupca Orcholskiego, który uchodził za człowieka bardzo majątnego. Tymczasem przy postępowaniu upadłościowym okazało się, iż pretensje wierzyteli wynoszą 732 000 zł.

Sprawa tajemniczej upadłości znalazła obecnie swój epilog w tut. sądzie okręgowym. Akt oskarżenia zarzucał Władysławowi Orcholskiemu, że w zamiarze wyrządzenia szkody swym wierzyteliom zawiesił wypłaty, usunął przedmioty majątkowe, a mianowicie akcje firmy „Arkona” wartości 236 000 zł, że nie prowadził ksiąg handlowych, które z mocy ustawy obowiązany był prowadzić, przedłożył sądowi fałszywy bilans itp. Ponadto syn jego, Kazimierz oskarżony był o świadome pomaganie ojcu przy popełnieniu przestępstwa.

Rozprawa trwała 2 dni i zakończyła się wyrokiem zasądającym oskarżonego Orcholskiego na rok więzienia; zasądzonemu zaliczono areszt śledczy i zastosowano częściowo amnestję, a resztę kary zawieszono na 5 lat. Sprawę przeciw Kazimierzowi Orcholskiemu z powodu jego pobytu w Belgji na studjach z rozprawy wyłączono.

Ponadto odbyła się druga rozprawa przeciwko wymienionemu i to z powodu złożenia sądowi grodzkiemu w Tczewie fałszywych danych, dotyczących stanu majątku „Arkony”, w której p. Orcholski był prezesem rady nadzorczej. Sprawa zakończyła się wyrokiem uniewinniającym.

Z kolei sąd rozpatrzył trzeci akt oskarżenia, wiążący się również z wspomnianą upadłością. Mianowicie prokurator oskarżył Władysława i Kazimierza Orcholskich oraz St. Zakrzewskiego i Leopolda Apta z Tczewaw, pierwszych, że podsunęli kupcowi R. Banieckiemu weksle do podpisu na 26 300 zł, przyczem jeden z otrzymanych weksli wypełniono na sumę 169 000 zł. Wobec braku dostatecznych dowodów wszystkich 4 oskarżonych sąd uwolnił.

Rozpatrzenie bardzo zawiąklanych spraw powyższych zajęło sądowi 3 dni czasu, tak, iż dopiero w sobotę późnym wieczorem ogłoszono wyroki we wszystkich sprawach. Rozprawę prowadził wiceprezes s. o. dr. Jodłowski, jako wotanci zasiadali sędziowie Małysa i Kosiedowski, a oskarżał prokurator dr. Sobkowicz; oskarżonego Orcholskiego bronił adw. Stankiewicz, pozostali zaś adw. Lepkin, P. Orchoiski posiada obecnie sklep biawatów w Toruniu.

Proces o rozruchy antyżydowskie w Starogardzie

Ze Starogardu donosi (wa): Na 7 listopada b. r. wyznaczono rozprawę w związku z zajściami, jakie miały miejsce 8 listopada 1932 r. na jarmarku kramnym w Starogardzie. Doszło wówczas do wyrzucania straganów żydowskich i rozkradania towarów. W czasie zajść ranny został poważnie policjant i pewien chłopiec.

Na rozprawę, która potrwa prawdopodobnie 3 dni, wezwano blisko 50 świadków. Na ławie oskarżonych zasiądzie 29 osób.

Zawody Kościuszkowskie Sokola

Na boisku „Sokoła” odbyły się zawody kościuszkowskie poznańskiego okręgu dla druchen. W ogólnej punktacji wszystkich konkurencyj, w skład których wchodziły: bieg 60 m. skoki w wyż i w dal z miejsca oraz rzut kula 4 kg., zwyciężyła Goderżanka Kazimiera (Sokół - Rataje), uzyskując 1760.90 punktów, 2. Stelmaszykowa Maria (Poznań - XIII) 1622.54 p., 3. Pawlakówna Aniela (Poznań - XIII) 1582.36 p. Startowało 11 druchen.

JARMARKI

— * **WIELEN n. Notecią.** W środę 8 listopada jarmark kramny, oraz na konie, bydło, trzodę chlewną i produkty rolnicze.

W Teatrze Polskim wystawia się obecnie w spaniałych dekoracjach Szpingera sztukę Molnara „Liljom”. Powyższe zdjęcie przedstawia nam scenę z prologu, kapitalnego wręcz pomysłu.

Z dziejów brody

Już u starożytnych Egipcjan istnieły ludzie, którzy z zawodu zajmowali się pielęgnacją włosów i zarostu twarzy. Egipcjanie golili policzki i górną wargę, pozostawiając jako męską ozdobe tylko wąską brodę u dolnej szczęki. Była poprostu taka moda, jak wogóle sposób noszenia włosów i zarostu podlegał modzie. Na całym Wschodzie zresztą moda ta się nie przyjęła i pozwalano zarostowi twarzy rosnać, jak mu się podobało. Obfita i długa broda była dumą właściciela.

Także i starożytni Grecy cenili zarost jako oznakę męskości. Tak pozostawało aż do Aleksandra Wielkiego, który zaczął golić zarost. Cesarz Hadrian zaczął znowu nosić brodę, ponieważ chciał nią ukryć pewne brzydkie plamy, jakie szpeciły twarz jego.

U Rzymian golenie twarzy przyjęło się dopiero około roku 300 przed Chr. W tym czasie sprowadził niejaką Ticinius Menes pierwszych „Tonsores”, czyli golarzy z Sycylii do Rzymu. Nie golono się zrazu codziennie, lecz tylko raz lub dwa razy w tygodniu. Pierwszym, który pojawił się codziennie starannie wygolonym, był sławny mąż stanu P. Cornelius Scipio Africanus.

Dzień, w którym młody Rzymianin poraz pierwszy poddawał się procedurze golenia, obchodzony był uroczystie. Zgolony zarost składano w ofierze w srebrnej lub złotej puszcze jednemu z bogów, przeważnie Jowiszowi Capitolinowskiemu. U Germanów obcinanie zarostu uchodziło za dowód utraty wolności i honoru. Za czasów cesarza Karola Wielkiego lud wprawdzie nosił brody, lecz dostojnicy nosili conajwyżej małe wąsiki. Król francuski Henryk IV był wynalazcą długiej, ostro kończącej się trójkątnej brody a la Henri quatre, która przez długie wieki panowała wszzech-

władnia. Za czasów następcy jego, który pod nazwiskiem Ludwika XI wstąpił na tron, jako 11-letni chłopiec, przyjęła się wśród dworzan i dostojników francuskich moda t zw. muszki na dolnej wardze. Cesarz Napoleon I był gładko golony, a za jego przykładem szli dostojnicy francuscy cywilni i wojskowi.

W armjach sprawa zarostu normowana bywała w drodze rozporządzeń, to wprowadzając zarost dla wojska, to znosząc go znowu.

W latach czterdziestych, demokraci nosili bujne zarosty, wyróżniając się niemi od reszty społeczeństwa.

Broda, na którą na Wschodzie chętnie przysięgano, np. na brodę proroka lub „na moją brodę”, stała się nawet przedmiotem sporów między duchownymi grecko- i rzymsko-katolickimi, ponieważ pierwsi byli zwolennikami brody, a drudzy jej przeciwnikami.

W Rosji car Piotr I, który podwładnych swych usiłował wychowywać na wzór europejski, zaprowadził dotkliwy podatek na brody, od którego wolni byli popi i włościanie.

W Polsce w wiekach średnich noszono wasy a brody przystrzygano lub golono. Henryk Walezy przywiózł do Polski modę brody hiszpańskiej. Za czasów Zygmunta mawiano o tych, którzy zapuścili brodę, że noszą się z niemieciami. Przeciwno panoszącej się w XVIII wieku modzie francuskiej, zwrócił się poeta Książnin w swej „Odzie do włosów”:

Ozdobo twarzy, wasy pokretnie
Powstaje na was ród zniewieszczyły;
Dworują sobie dziewczęta wstretne
Od dawnej Polek dalekie chwały.

W. P.

wyprodukować instrument, dorównujące go prawdziwym skrzypcom Stradivariusa. Własnoręczny przepis mistrza zapisany był w starym egzemplarzu pisma św., który po śmierci jego zaginął z winy jego spadkobierców. Tem się tłumaczy, że zaofiarowane na sprzedaż skrzypce Stradivariusa zwabiają amatorów z całego świata i osiągały ceny 2 do 2500 funtów.

Inną tajemnicą przemysłową, której fabrykanci mebli w Europie przez wieki całe nie potrafili rozwiązać, była metoda lakierowania chińskiego i japońskiego. Pewien jezuita nazwiskiem D'Incarville przywiózł w roku 1740 jako pierwszy do Europy bardziej szczegółowe wiadomości o tej tajemniczej sztuce Wschodu. Lecz odkrył ją dostatecznie dopiero przed 100 laty konsul brytyjski w Tokio, John Quin, który zdobył ją dla pewnego syndykatu angielskiego, przemycając ją z Japonii razem z swymi papierami dyplomatycznymi. Surowiec uzyskuje się z soków t. zw. drzew lak'erowych, przez nacięcie pnia. Mimo znajomości tej tajemnicy producent europejski nie potrafi naśladować całkowicie wyrobów japońskich i chińskich.

Przez długi czas były tajemnicą przemysłową także tarcze zegarowe o świecących cyfrach. Wynalazcą ich jest Włoch Vincenzo Cascariolo, który pod koniec XVI wieku żył w starożytnym mieście włoskiem Bologna, zajmując się studjami alchemicznymi. Znalazłszy na pobliskiej górze Monte Paterno pewien kamień, uczony w ciągu swych doświadczeń odkrył w nim substancję, która z dnia ssala promienie słoneczne, a nocą je znowu z siebie wydzielala. Był to t. zw. siarczan baru, który dzisiaj używany jest do tych i podobnych celów w przemyśle.

Tajemnicą olejku różanego t. zw. „Attar of Rosen” była swego czasu zazdrośnie strzeżona w Damaszku, Ghazipur i Sziras. Olejek ten jest wonną esencją, używaną nie tylko do wyrobu perfum, lecz także lekarstw i pewnych maści. I dzisiaj jeszcze produkt wschodu przewyższa wyroby zachodnioeuropejskie. Szpiegowie przemysłowi wywiedzieli się, że potrzeba jednego morga ziemi, by w czasie pełnego sezonu zbierać dziennie 50 kg. kwiatów. Dla uzyskania 1 dgr olejku (jednej dziesiątej części grama) potrzeba około 150 kg. kwiatów.

Znana na cały świat woda kolońska, Eau de Cologne, wynaleziona została przez pewnego chemika włoskiego, nazwiskiem Jan Maria Farina który osiadł w mieście niemieckim Kolonii w roku 1709. Kto dzisiaj zwiedza Kolonję, zdziwiony jest licznymi jego następcami, twierzącymi o sobie, że są prawdziwymi spadkobiercami włoskiego wynalazcy. Ten jednakże nikomu nie zdradził swojej tajemnicy, która na zawsze zaginęła. W. P.

Ruiny starożytnego miasta na dnie morskiem

W czasie manewrów floty angielskiej przy brzegach Egiptu, piloci hydroplanów krążących nad morzem zauważyli w pobliżu Aleksandrii na dnie morskiem ruiny wielkich gmachów. Jak wiadomo, obserwując morze z pewnej wysokości w kierunku prostopadłym, można zauważyć rozmaite przedmioty, znajdujące się pod wodą na dużej głębokości niewidoczne natomiast ani z brzegu, ani też z powierzchni morza. Na podstawie obserwacji lotników, wobec niezbyt wielkiej głębokości w tym miejscu, polecono zbadać dno morskie nurkom, którzy stwierdzili obecność ruin dużego portu. Z dna wydobyto kilka posągów marmurowych, w tej liczbie posąg Aleksandra Macedońskiego. Kierownik robót Omarpasza przypuszcza, iż ruiny są resztkami słynnego w starożytności miasta i portu Canopus. W historii starożytnej Grecji Canopus związany jest z pobyciem tutaj król, Menelausa, Parysa i Heleny.

Jedenaście wieków temu Caponus należał do najbardziej ożywionych i uczęszczanych portów Egiptu. Jedno z wysłych już dawno koryt delty Nilu było przez długi czas jedyną drogą wodną, która prowadziła od morza Śródziemnego przez Canopus w głąb Egiptu. Aleksander Wielki, udając się do świątyni Amona, jechał na galerze z Memfis do Canopusu.

Po założeniu Aleksandrii Canopus tracił swoje znaczenie i zbliżał się ku ruinie, jako port handlowy i wojenny. O ile prace przy badaniu ruin Canopusu uwieńczona będą powodzeniem, można się spodziewać wydobycia z dna morskiego bardzo ciekawych i cennych zabytków starożytności.

300 lat sporów sądowych o spadek

Fantastyczna historia olbrzymiego spadku, o jak walczy rodzina francuska Thiéry, przedstawia się nieco odmiennie od zwykłych spadków „amerykańskich”, o których tylokrotnie rozpisywała się prasa światowa. Spadek, o którym tu mowa, nie pochodzi bowiem od przysłowiowego „wujaszka z Ameryki”, lecz od przodka, który dorobił się fantastycznego majątku we Włoszech.

W 1579 r. w Chateau-Thierry mieszkał obywatel nazwiskiem Franciszek Thiéry, siostrzeniec Roberta, żandarma królewskiego. Miał on syna jedynaka, który był właśnie założycielem olbrzymiego, spornego majątku. Nie posiadając osobistego imienia Jan Thiéry, gdy tylko stał się pełnoletnim, emigrował w poszukiwaniu szczęścia i zarobku. Pewnego dnia znalazł pracę w zajeździe w Braccia, jako po-

DZIS

na ekranie Kina „Apollo”

rewelacyjny tygodnik nowości

nr 6 179 oraz słynne hiszpańskie

WALKI BYKÓW

slugacz do obsługi przyjezdnych. Mieszkał tam wówczas bogaty kupiec grecki Anatazusz Tipaldisa, który wkrótce bardzo polubił młodego Janka Wnuk żandarma królewskiego nie opuścił już od tej chwili Tipaldisa, który w 1639 r. umarł. W międzyczasie zaadoptował on Jana Thiéry'ego i w testamentie zostawił mu cały swój majątek, oszacowany na 80 tysięcy dukatów weneckich, 50 tysięcy złotych dukatów francuskich oraz kilka nieruchomości w Wenecji.

Przedsiębiorczy Jan powiększył jeszcze odziedziczony majątek tak, że gdy umarł w 1654 r. na Coriu zostawił swym spadkobiercom 57 milionów franków. W swym testamentie zapisał on wszystko swym braciom mieszkającym w Szampanji. — Jak sam wymienił „synom mojego pana ojca Franciszka i mojej pani matki Franciszki Birot.” Majątek ten jednak nie dostał się nigdy do rąk spadkobierców. Od trzech wieków potomkowie Jana Thiéry starają się bezskutecznie wejść w posiadanie spadku zostawionego przez ich przodka, skarżąc rząd Francji o bezprawne przywłaszczenie ich mienia. Spadkobiercy twierdzą, że Napoleon Bonaparte w imieniu Francji zawładnął bezprawnie spadkiem w 1797 r. Ze swej strony, francuska rada państwa, która zajęła się tą sprawą, oznajmia, że zajęcie Wenecji przez Napoleona było działaniem wojennym, oraz że zawładnięcie spadku Thiéry'ów ze strony generała posiadającego jak najdalej idące pełnomocnictwa jest aktem suwerennym i nie podlega kompetencji żadnego sądu. Spadkobiercy nie utracili jednak jeszcze nadziei. Jest to tem bardziej zrozumiałe, gdyż procenty od 57 milionów franków złotych wzrosły tymczasem do miliardowej kwoty. Wątpliwem jest jednak, czy rodzina Thiéry, mieszkająca obecnie w Montreuil-sous-Bois i składająca się z siedmiu osób wejdzie kiedykolwiek w posiadanie miliardowego majątku. S. F.

Czy wiecie, że...

„przywleźliśmy w okresie styczeń — sierpień 1933 r. wyrobów gumowych około 9.000 q. t. j. więcej, niż w tym samym okresie r. 1932, w którym przywieźliśmy gotowych wyrobów gumowych ok. 8.000 q.

Książę Yeichi Nimura, japoński tancerz wystąpi jutro w Teatrze Wielkim

Jutro we wtorek, dnia 31 października o godzinie 8 wiecz. w Teatrze Wielkim odbędzie się jedyny wieczór tańca japońskiego w świetnym wykonaniu księcia Yeichi Nimury, potomka słynnej dynastji Samurajów. Występy księcia Nimury stanowią na całym świecie atrakcję, z jaką rzadko widywa się spotykają, to też wszędzie, gdzie japoński książę-tancerz występuje, audytorjum zapelnia się najwytworniejszą publicznością. Nimura tańcem swym stwarza taki nastrój mistyczny, iż publiczność śledzi jego ruchy z zapartym tchem. Jest on w swym tańcu jakgdyby postacią legendarną, wyjętą z ram drzeworytu japońskiego lub z bajek o smokach i królewiczach. Książę Nimura wystąpi w kostjumach japońskich, pełnych przepychu i bogactw. Jako partnerka ks. Nimury wystąpi słynna japońska tancerka Lisan Kay.

Wieczór jutrzejszy wywoła olbrzymie zainteresowanie, czego dowodem ożywiona sprzedaż biletów. Bilety w cenie od 0.75 do 4.50 zł w firmie Szrej-browski, ul. Gwarna 20, telefon 56-38

DLA TWYCH WOD NEREK EVIAN NACZCZO CACHAT I PODCZAS JEDZENIA

nr 6 170

Romantyka tajemnic przemysłowych

Nie rzadko zdarza się, że przedmioty przemysłu artystycznego, jak dywany

Zwłoki sławnego pisarza hiszpańskiego Blasco Ibaneza zostały w tych dniach przewiezione z wygnania do kraju.

perskie, skrzypce, ceramika i t. p. osiągały wprost bajeczne ceny, których szeroka publiczność nie potrafi sobie wytłumaczyć. Wysoką swą wartość wyroby te głównie zawdzięczają tej okoliczności, że wykonawca ich posiadał czy posiadał tajemnicę ich wyrabiania, której nikt nie potrafił naśladować.

Tajemnica farbowania dywanów perskich zapomocą substancji roślinnych jest starannie strzeżona. Ani groźbami ani przekupstwem nie udało się dotąd nakłonić krajowych kobierników do zdradzenia tajemnicy. Tem się tłumaczy, że wyroby ich na rynkach europejskich i amerykańskich osiągają ceny fantastyczne.

Podobna tajemniczość otacza skrzypce sławnego mistrza włoskiego Stradivariusa (Antonio D z Kremony, uczeń sławnego również wykonawcy skrzypiec Amatiego, pracował w czasie od 1690 do 1736). Przed kilku laty wywołała sensację w świecie muzycznym wiadomość, pochodząca z Medjolanu, że pewien tamtejszy antykwariusz odkrył tajemnicę mistrza Stradivariusa. Znaczący wiedza, że wspaniały ton i cudowny oddźwięk prawdziwych skrzypiec Stradivariusa zawdzięcza się specjalnemu sposobowi lakierowania. To co się dzisiaj określa jako „nieznany lakier kremonieński”, nie było za czasów Stradivariusa żadną tajemnicą. Według własnych słów Stradivarius nauczył się tej techniki od malarzy współczesnych, z których większość posiadała swoje specjalne sposoby mieszania farb. Mimo ogromnej precyzjności instrumentów produkcję Stradivariusa oblicza się na 1116 skrzypiec, z której to liczby dzisiaj jeszcze istnieje 540 sztuk. Aczkolwiek nowocześni fabrykanci instrumentów naśladowują technikę tych skrzypiec aż do najsubtelniejszych ich szczegółów, nie udało się jednakże

KRONIKA GOSPODARCZA PODATKI I OPŁATY

(p) Znaczenie ksiąg gospodarczych w gospodarstwach rolnych dla podatku dochodowego. Mimo usiłowań już judykatury N. T. A. o warunkach stosowania zaoczności przy wymiarze podatków w ogólności a podatku dochodowego w szczególności władze podatkowe wykarczują nadal przeciw normom ustalonym przez N. T. A. Ostatnio zajął się N. T. A. znów dwoma wypadkami, fałszywego stosowania przez władze podatkowe ryguru zaoczności N. T. A. ustalił ponownie w wyroku z dnia 31 maja 1933 L. R. 156/30, że same odrzucenie ksiąg gospodarczych prowadzonych w gospodarstwach rolnych nie wystarcza do orzeczenia zaoczności, jeżeli strona wezwana do udzielenia wyjaśnień wyjaśnień tych udzieliła i domagała się stwierdzenia prawidłowości ksiąg. Władza powinna była, odrzucając księgi szczegółowo uzasadnić, dlaczego nie uznaje obrony przez płatnika prawidłowości ksiąg. Ogólnikowe twierdzenie że księgi były nieprawidłowo prowadzone, nie czyni zadość temu obowiązki władzy. W drugim wypadku, płatnik zaprzeczył obowiązek płacenia podatku dochodowego ze względu na to, że miał deficyt i powołał się na swe książki rachunkowe. Władza podatkowa, opierając się na niezłożeniu zeznania, zastosowała zaoczny wymiar podatku N. T. A. ustalił że władza może do podatnika, zaprzeczającego swój obowiązek podatkowy zastosować rygor zaoczności dopiero po prawidłowym ustaleniu jego obowiązku podatkowego. Jeżeli płatnik twierdzi, że obowiązek podatkowy nie ma, a zaprzeczył obowiązek podatkowego też w odwołaniu, wówczas obowiązkiem władzy jest ten zarzut rozpatrzyć i ustalić przy współdziałaniu domniemanego podatnika te okoliczności faktyczne, z których wynikałoby, że twierdzenie jego nie jest zgodne z rzeczywistością. Urząd skarbowy, badając książki rachunkowe, przedłożone na dowód twierdzenia podatnika, uznał je za wiarygodne, władza odwoławcza jednak nie przyjęła pod rozważenie zarzutu skarżącego o braku dochodu dopuszczając się tem samem wadliwej postępowania (wyrok N. T. A. 5 maja 1933 L. R. 481/30). (1.)

Z KRAJU

(k) Nowe obciążenie kontyngentów na bekony w Anglii. Brytyjskie min. rolnictwa ogłasza, że zgłoszenia na kontrakty na dostawę nierogacizny dla krajowej produkcji bekonów przeszły wszelkie oczekiwania. Na okres pierwszych kontraktów, tj. od 1 listopada do 28 lutego a więc na okres 4 miesięcy, podpisano kontraktów na dostawę 620.000 świń, które przetworzone na bekony odpowiadają mniej więcej około 3 milj. cwt w produkcji rocznej. Dotychczasowa produkcja roczna bekonu angielskiego wynosiła w ciągu ub. 3 lat 1.750.000 cwt rocznie. Rozultat obecnych kontraktów dowodzi, że angielska krajowa produkcja bekonów jest w stanie osiągnąć od razu takie rozmiary, jakich nie oczekiwano od niej przed rokiem 1925. Wobec tego zachodzi konieczność natychmiastowego dalszego obciążenia kontyngentów przywozowych na bekony. Obciążenie to wyniesie 16 proc. celem utrzymania pokrycia zapotrzebowania bekonów w Wielkiej Brytanii w ramach, ustanowionych przez komisję reorganizacji produkcji bekonów z r. 1932. Powyższy komunikat ministerstwa rolnictwa wskazuje na to, że dostawy bekonu polskiego będą musiały ulec dalszemu bardzo znacznemu ograniczeniu.

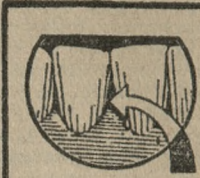
(k) Nowe Dzienniki Ustaw. W dniu dzisiejszym, tj. 28 października ukazały się 2 Dzienniki Ustaw R. P. Nr. 82 i 83. W nr. 82 został ogłoszony szereg rozporządzeń Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, a mianowicie: kodeks zobowiązań i przepisy wprowadzające ten kodeks, kodeks handlowy i przepisy wprowadzające go, prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, rozporządzenie w sprawie zmiany postępowania kodeksu cywilnego i rozporządzenie o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwienia zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu. Wszystkie te rozporządzenia noszą datę dnia 27 października br. W nr. 83 Dz. U. został ogłoszony szereg rozporządzeń ministra spraw wewnętrznych, Nr. 84 „Dziennika Ustaw” zawiera m. in. prawo o notariacie, rozporządzenie o prawie celnym, o podwyższeniu emisji pożyczki wewnętrznej, o poborach 10-proc. dodatku do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego oraz o państwowym podatku od uboju na cele interwencji rolniczej. Ponadto rozporządzenie o sprzedaży soli, o sprzedaży wyrobów tytoniowych, o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi o zniesieniu państwowych urzędów pośrednictwa pracy, o zasadach sporządzania bilansu, dalej rozporządzenie zmieniające ustawę o ochronie lokatorów itd. Niektóre z wymienionych rozporządzeń przyjdzie nam jeszcze osobno omówić.

(k) Z Syndykatu Polskich Hut Żelaza. W ub. piątek odbyły się posiedzenia prezydium i zjednoczenia głównego uczestników Syndykatu P. H. Żel. na których omawiano sprawę reorganizacji Syndykatu i związanej z tem rewizji umów syndykalnych oraz uchwalono znaczne ulgi od obowiązków dotychczas dopłat przy drobnych dostawach z czego skorzystają mniejsi odbiorcy Syndykatu.

(k) Czy zawarty będzie traktat handlowy z Z. S. S. R.? Ze względu na swój strój Z. S. S. R., gdzie cały handel, a

Krytyczna chwila . . .

czy zęby Twe są ładne - a oddech świeży?

Nieczysty oddech pochodzi często z pozostałych między zębami resztek jedzenia. Colgate zapobiega temu gruntownie.

Jaka przykreść i wstyd, jeśli w tej właśnie chwili zauważył, że usta jej i zęby nie są należycie pielęgnowane. Dlatego też niech Pani używa od dnia dzisiejszego tylko pasty Colgate, gdyż pasta ta czyści zęby gruntownie i nadaje im nieskazitelną biel. Delikatna piana przenika w najdrobniejsze szczeliny pomiędzy zębami i usuwa z nich wszelkie tak groźne dla zębów reszki jedzenia. Pasta ta jest aromatyczna i przyjemna w smaku, wskutek czego oddech staje się świeży i czysty.

Colgate-Palmolive Sp z o.o. ty.

Zł. 2.- i Zł. 1.-

Wyrób polski

Wymawiać: Kolget

PASTA DO ZĘBÓW COLGATE

PASTA DO ZĘBÓW COLGATE

nr 6 172

Skarbonka i książeczka oszczędnościowa

Na „Dzień Oszczędności” — 31. X. 1933

Nie ulega wątpliwości, że nadwyżka produkcji nad spożyciem, w formie zaoszczędzonej części dochodu jednostek gospodarczych, stanowi podstawę i rozstrzygający warunek rozwoju i postępu gospodarczego. Powstanie nowych, gospodarczo uzasadnionych warsztatów pracy i rozszerzenie starych, a temsamem wzrost zatrudnienia, zależy przedewszystkiem od wysokości przyrostu nowych kapitałów.

Na podstawie obliczeń, uwzględniających warunki w latach przedkryzysowych, przyjmuje się roczny dochód społeczny na ca. 18 miliardów złotych. Z tej sumy szło ca. 10 proc. na kapitalizację dobrowolną, obejmującą przyrost wkładów w instytucjach bankowych, emisję spółek akcyjnych, inwestycje oraz przyrost funduszy własnych w przedsiębiorstwach prywatnych. Obok tej kapitalizacji dobrowolnej, stanowiącej w normalnych czasach podstawę tworzenia się kapitałów, część dochodu społecznego, obliczana w r. 1929 na ca. 5 proc., jest kapitalizowana w formie przymusowej, jako ubezpieczenia społeczne i t. p. świadczenia przymusowe.

Wskutek kryzysu stosunek obu form kapitalizacji zmienił się na korzyść kapitalizacji przymusowej, która, rozporządzając przymusem prawnym, zapewnia sobie mimo warunków kryzysowych przyrost kapitałów. Natomiast kapitalizacja dobrowolna nietylko została zahamowana, ale wskutek poderwania zaufania, cofnęła się z poziomu 3.100 milj. zł w r. 1930 do ca. 2.600 milj. na koniec I półrocza 1931 r. Publiczność wobec wstrząsów walutowych i finansowych zagranicą i mając w świeżej pamięci inflację markową, szukała pewniejszych według jej mniemania form lokaty oszczędności, zabezpieczając się przed ryzykiem spadku waluty przez składanie swoich wolnych kapitałów w bankach zagranicznych, albo przez tezauryzowanie ich w walutach zagranicznych lub w złocie.

Wiemy jednak, że ci, którzy lokowali swoje płynne środki kapitałowe poza bankami krajowymi, w przeważającej liczbie wypadków musieli się pogodzić ze stratami, dochodzącymi np. przy niektórych walutach zagranicznych do 40 proc. pierwotnej wartości. Przy innych formach lokaty nastąpiło albo przymusowe obniżenie oprocentowania i rozłożenie spłat kapitału na dłuższy okres czasu, albo strata wskutek spadku cen towarów i nie-

ruchości. Jedynie deponenci nie stracili nic na substancji, nieznaczne natomiast obniżenie stopy procentowej, płaconej przez instytucje oszczędnościowe, trzeba uważać w obecnych warunkach gospodarczych za objaw pomysłny. Polityka gospodarcza państwa zmierza do wzmocnienia procesu kapitalizacyjnego przez utrzymanie kursu złotego na parytecie, a to drogą popierania aktywności bilansu handlu zagranicznego i zapewnienia równowagi budżetu państwowego.

Mimo istnienia obiektów w warunkach dla normalnego rozwoju kapitalizacji, instytucje finansowe bardzo powoli odrabiają straty w dziedzinie oszczędności. Stosunkowo najmniej strat w latach 1931/32 poniosły i obecnie wykazują największy przyrost nowych wkładów banki państwowe, a zwłaszcza P. K. O. i komunalne kasy oszczędności. Prywatne banki akcyjne zostały w ostatnich latach zdystansowane przez instytucje o charakterze prawnopublicznym Spółdzielnie kredytowe natomiast naogół zdołały zachować swój udział w ogólnej sumie wkładów, mimo przejściowego wycofywania przez wkładców, szczególnie rolników, złożonych oszczędności. Był to okres próby ogniowej, którą spółdzielcze instytucje oszczędnościowe przetrwały naogół bez większych strat i wstrząsów, co tem więcej zasługuje na uwagę, że wskutek kryzysu toniły przejściowo nietylko kapitały obrotowe, ale rolnicze ustawodawstwo ochronne nie dopuszczało równocześnie do wykorzystania środków egzekucyjnych, wystarczających w normalnych warunkach do upłynnienia aktywów.

Spółdzielnie kredytowe (Banki Ludowe), działające na terenie b. zaboru pruskiego, zdołały zebrać przeszło 50 milionów zł wkładów. Wkłady te łącznie z własnymi zasobami spółdzielni i kredytami bankowymi w ogólnej kwocie ca. 104 milj. zł pracują w obrocie gospodarczym jako kredyty udzielone warsztatom rolniczym, rzemieślniczym i handlowym.

Mimo trwającej nadal stagnacji życia gospodarczego bieżące potrzeby kredytowe drobnych i średnich warsztatów wytwórczych i handlowych przekraczają znacznie rozporządzalne środki kapitałowe. Wyrwy, powstałe wskutek skurczenia się ogólnej sumy kredytów w społecznych instytucjach kredytowych, pozostają niezaspokojone, nie wypełnia ich bowiem ani obrót niekontrolowany, ani nie docierają w

wystarczającej mierze do tych kół kredytobiorców instytucje o charakterze publicznym ani banki akcyjne.

W zaraniu ruchu spółdzielczego w b. zaborze pruskim w latach 60 i 70 ub. stulecia, w podobnych do obecnych warunkach gospodarczych, patron spółek, ks. Augustyn Szamarzewski, odwołał się do samopomocy społeczeństwa i rzucił hasło dorabiania się. Jego program, który stał się punktem wyjścia i podwaliną spółdzielczego systemu gospodarczego, w starciu z naporem germanizacyjnym przeszedł ogólną próbę, a streszczał się on w tych prostych słowach:

„Nie starczy pocieszać się nadzieją lepszych czasów, ale trzeba się liczyć z faktem, że z przeszłości pozostały nam tylko miedziaki, którymi mamy ten sam cel osiągnąć, co kapitaliści z łatwością wielkimi zasobami zdobywają. Małymi kapitałkami musi nasz świat pracować, aby sobie przywrócić byt, mienie, stanowisko i znaczenie.”

Ten program został — jak wszyscy wiemy — wypełniony znakomicie w oparciu o spółdzielczą formę organizowania oszczędności i kredytu, handlu rolniczego i działalności parcelacyjnej, a rezultat programu — to nietylko wysoka kultura gospodarcza ziem zachodnich, ale przedewszystkiem zachowanie polskiej duszy i polskiej ziemi przed groźącą im w niewoli zagładą.

Sprawy te godzi się przypomnieć z okazji „Dnia oszczędności”, kiedy coraz więcej upowszechniają się trzy pewniki:

1) że złudne są rachuby na rychły powrót t. zw. dobrej konjunktury, w związku z czem należy dostosować sposoby gospodarowania do istniejących warunków i możliwości gospodarczych,

2) że celem odbudowania kapitałów krajowych, chociażby w rozmiarach stanu średniego, należy spopularyzować racjonalną kapitalizację,

3) że należy zawczasu organizować samoobronę przed infiltracją kapitału niemieckiego, traktowanego jako forpoczty zaborczych tendencji politycznych, oraz przed potęgującym się napływem żydowskiego kapitału i elementu kupieckiego na zachodnie ziemie Rzeczypospolitej.

Musimy zatem powrócić do wypróbowanego systemu i zasad pracy zbiorowej w spółdzielniach i musimy społeczeństwo przekonać do skarbonki oszczędnościowej, symbolów stopniowego dorabiania się i dobrobytu.

Fakt, że przed wojną społeczeństwo wielkopolskie nauczyło się oszczędzać, należy tłumaczyć nietylko momentami politycznymi, decydującą bowiem była okoliczność, że w tem społeczeństwie byli ludzie, którzy dla idei oszczędności potrafili pracować, że polskie instytucje bankowe znacznie intensywniej i racjonalniej prowadziły akcję uświadamiającą i wychowawczą wśród najszerszych warstw społeczeństwa, niż to czynią obecnie.

W obecnych warunkach szeroka akcja propagandowa posiada pierwszorzędne znaczenie społeczne narodowe i ogólnogospodarcze. Z tych względów nie powinno w pracy, w tym kierunku podejmowanej, braknąć inteligencji, która w podobnych warunkach przedwojennych z takim powodzeniem jej przewodziła. H. S.

zwłaszcza zagraniczny zmonopolizowany jest w rękach państwa, stosunki handlowe polsko-rosyjskie uregulowane były umową kontyngentową która obowiązywać ma do końca marca 1934 r. Podobno obecnie rozważana jest możliwość zawarcia traktatu handlowego, niewiadomo tylko na jakich zasadach, gdyż nasz kontrahent sowiecki różni się ogromnie od wszystkich innych państw, z którymi posiadamy traktaty.

Z ZAGRANICY

(z) Machinacje Berlina przeciw walucie francuskiej. Korespondent „Kurjera Warszawskiego” donosi z Wiednia o ujawnieniu na tamtejszych t. zw. „czarnych giełdach” akcji zmierzającej do podważenia waluty francuskiej. Na giełdach tych różni osobnicy ofiarują wypłatę taryfy o kilkanaście punktów niżej kursu urzędowego franka. Ponadto pojawiły się nagłe wielkie ilości efektywne banknotów francuskich, które nabyć można po cenach stosunkowo niskich. Jak się okazało, ma się tu do czynienia z akcją zmierzającą do

podważenia waluty francuskiej przez osoby pośrednio lub bezpośrednio stojące na usługach Niemiec; chodzi tu o kampanię zakrojoną na szeroką skalę, prowadzoną równoległe i równocześnie na wszystkich rynkach europejskich. Austrjackie władze bezpieczeństwa są już w posiadaniu spisu osób działających z polecenia Berlina na szkodę franka francuskiego i niebawem wystąpią przeciwko nim energicznie, zwłaszcza, że chodzi tu również o wciągnięcie Austrii w akcję przeciwfrancuską.

(z) Przed zniesieniem prohibicji w Ameryce. Sfery oficjalne w Waszyngtonie liczą się z tem, że w dniu 5 grudnia r. b. bezpośrednio po oświadczeniu się 36 stanów za zniesieniem prohibicji ogłoszone zostanie rozporządzenie o swobodnym handlu i spożyciu alkoholu na całym obszarze Stanów Zjednoczonych.

(z) Sukces pożyczki argentyńskiej. Donoszą z Londynu, że 4 proc. pożyczka argentyńska na kwotę 12 milj. funtów sterlingów która służyć ma do upłynnienia zamrożonych kredytów angielskich została dość znacznie presubskrybowana.

SPORT

Hokej

Wyjazd do Pragi. Polski Zw. Hokejowy wysłał na otwarcie sztucznego lodowiska w Pradze czeskiej drużynę, która rozegra 4 i 5 listopada br. dwa mecze z mistrzem Czechosłowacji „L. T. C.". Definitywny skład zespołu przedstawia się następująco: Przędziecki, Materski, Głowacki, Rybicki, Szenajch i Szablowski z „Legji“ oraz Wołkowski (Crac) i Kalman (Sokol Kr.). Drużyna ta walczyć będzie jako warszawska „Legja“. (PAT)

Pięściarstwo

W zawodach „Nemzeti“ i „Warta“ w dniu 3 listopada o godz. 20 w cyrku „Olimpia“ zobaczymy po stronie węgierskiej następujących zawodników (według kolejności wag): Enekes II, mistrz juniorów 1930-31. Fritz Kubinyi olimpijczyk, 25-krotny reprezentant i 10-krotny mistrz Węgier. Enekes I mistrz świata (Los Angeles 1932 r.). Frigyes Derszon, który w 1932 r. pokonał m. i. mistrza Europy Schleinkofera (Bawaria) Fekete Józef, wicemistrz Węgier w 1931 r. Farkas Lajos, mistrz Budapesztu w 1930 r., wicemistrz Węgier 1931/32/33. Simo Janos, wicemistrz Węgier w 1929/30/31, wielokrotny reprezentant. Nagy, mistrz juniorów 1932 r., mistrz Zw. Kolejowych 1933.

„Stella“ Gniezno i Zdrój Inowrocław. 4:12. W sali Sokolnej odbyło się to spotkanie. Wyniki poszczególnych walk są następujące: musza: Widziński (St) i Mrozowski (Zdrój), z powodu nadwagi W. 2 punkty przypadają „Zdrojowi“. W towarzyskiej jest wynik remisowy. Kogucia: Stenzel (S) i Rogowski (Z). Obopólna wymiana ciosów kończy w drugim kole lewy sierpowy Rogowskiego i Stenzel zostaje wyliczony Piorkowa: Jaškowiak (S) w drugim starciu rani silnym ciosem w czoło Pacholskiego (Z) i wygrywa przez techniczne k. o. Lekka: Lelewski (S) i Głubiak (Z); wygrał Lelewski nieprzekonywująco na punkty. Półśrednia: w walce tej „Zdrój“ uzyskuje dalsze dwa punkty k. o., skutkiem nadwagi zawodnika Stelli. W spotkaniu towarzyskim Lewandowski (Z) wygrywa przez k. o. z Dominiczakiem (S). Średnia: Radomski (Z) powala również przez k. o. Jankowskiego (S). W półciężkiej: Józkwiać (Z) nokautuje w pierwszych sekundach prymitywnego Gawlaka (S). W ciężkiej: Małachowski (Z) uzyskał dwa punkty w o. z powodu niestawienia się przeciwnika. Ostateczny wynik meczu przedstawia się 12:4 na korzyść gospodarzy. Publiczność była na meczu dużo, jednak organizacja tej imprezy sportowej była słabsza. Sędziował w ringu p. Kubik. (wik.)

Piłka nożna

Ostatni mecz o mistrzostwo ligi P. Z. P. N. Z jeżdża na ten ostatni mecz w Poznaniu „22 p. p.". Drużyna wojskowa składa się w większej części z graczy poznańskich, którzy się wybili na pierwszorzędnym piłkarzy. Liczyć należy, że publiczność tłumnie przybędzie na to ostatnie spotkanie, które odbędzie się w środę na boisku „Warty“ o godz. 11.

Mistrzostwo Bydgoszczy. W niedzielę odbył się finał między bydgoskim „Sokołem“ oraz „Polonją“. Mecz zakończył się wynikiem 4:3 (2:2) dla Sokoła I. Gra była ładna. W drugiej połowie „Polonja“ miała całkowitą przewagę, pomimo to udało się „Sokolowi“ przez przeboje uzyskać 2 bramki. Sędziował p. Gumowski z Torunia.

Zgon kapłana - męczennika

Do Lucka nadeszła wiadomość, że dnia 26 września zmarł na wygnaniu w Archaniejsku po kilkumiesięcznej chorobie na zapalenie opłucnej śp. ks. Adolf Pietkiewicz, kapłan diecezji zytomiarskiej, nieustraszonego pracownika w winnicy Pańskiej. Od szeregu lat ks. Pietkiewicz znajdował się na wygnaniu. (PAT)

RADJO

Wtorek, dnia 31 października 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godz. 11.25 program na dzień bieżący; godz. 11.30 — 11.50 transmisja z Warszawy; godz. 11.50 wiadomości bieżące; godz. 11.57 sygnał czasu; godz. 12.05 — 13.00 transmisja z Warszawy; godz. 13.20 płyty gramofonowe; godz. 13.59 notowania giełdy pieniężnej i cen targowych — wiadomości gospodarczo rolnicze; godz. 15.30 — 16.25 transmisja z Warszawy; godz. 16.25 skrzynka P. K. O.; godzina 16.40 — 17.50 transmisja z Warszawy; godzina 17.50 skrzynka rolnicza; godz. 18.00 do 19.05 transmisja z Warszawy godzina 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 feljton z Warszawy; godz. 19.40 program na dzień następny; godz. 19.45 dziennik wieczorny z Warszawy; godz. 20.00 — 22.00 transmisje z Warszawy i Krakowa; godz. 22.00 sygnał czasu — wiadomości sportowe; godz. 22.10 muzyka taneczna „Esplanade“; godz. 23.00 wiadomości meteorologiczne z Warszawy; godz. 23.05 — 23.30 dalszy ciąg muzyki tanecznej z kawiarni „Esplanade“.

Rozważni radjoamatorzy nie eksperymentują.

Kupują od razu znane z doskonałej jakości lampy PHILIPS „MINIWATT“
ng 6 020

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna: godz. 12.05 płyty, dziennik południowy i komunikat meteorologiczny; godz. 15.40 koncert solistów (T. Łuczaj — bas i Sztuglic — skrzypce); godz. 16.25 skrzynka P. K. O.; godzina 16.40 „Kacik językowy“ — prelegent prof. Stanisław Słonki; godz. 16.55 koncert, orkiestra z teatru „Cyganeria“ oraz Eugenjusz Bodo (piosenki); godz. 17.50 bieżące wiadomości rolnicze; godzina 18.00 „Sztuka Cezanne'a“ — czyli rzeczywistości ujęta w kształcie stożka i kuli“ — wygł. dr. Jadwiga Puciata-Pawłowska; godz. 18.20 muzyka z płyt; godz. 18.35 audycja „Dnia Oszczędności“; godzina 19.25 feljton aktualny; g. 20.00 konc. ork. pod dyr. Stanisława Nawrota (muzyka lekka); godzina 21.00 „Życie literackie Krakowa“ — wygłosi p. Alfred Wójcicki, transmisja z Krakowa; godz. 21.50 recital skrzypcowy Wacława Kochańskiego; godzina 22.00 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Środa, dnia 1 listopada 1933 r.

Poznań (335 m) godzina 9.00 — 9.55 audycja poranna z Warszawy; godz. 9.55 program na dzień bieżący; godz. 10.00 — 11.57 transmisje z Krakowa i z Warszawy; godzina 11.57 sygnał czasu; godz. 12.05 program na dzień bieżący; godz. 12.10 wiadomości meteorologiczne z Warszawy; godz. 12.15 — 14.00 transmisja z Warszawy; godzina 14.00 skrzynka pocztowa; godz. 14.15 muzyka religijna z płyt; godz. 15.00 „Świat książek“ omówi J. E. Skiwski; godz. 15.10 płyty gramofonowe; godz. 15.20 — 19.00 transmisje z Lwowa, Warszawy i Krakowa; godz. 19.00 wiadomości bieżące; godz.

TRIOTRON najtańsze lampy radjowe na świecie
ng 5706

APIASKI ŚMIETANKOWE
A. PIASECKI S. A. nr 6 078

19.05 rozmaitości; godzina 13.30 program na dzień następny; godzina 19.35 — 23.05 tr. z Warszawy i Wilna.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 10.00 transmisja nabożeństwa z Krakowa; godz. 11.57 muzyka religijna z płyt gramofonowych; godz. 12.15 poranek muzyczny ze studja (orkiestra Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Ozimiskiego i solista); w przerwie o godz. 13.00 do 13.12 — pogadanka dla sfer pracujących; godz. 14.00 opatrzymy sady przed zimą“; godz. 14.15 muzyka dla wszystkich (płyty); godz. 15.00 „Na co mogą liczyć rolnicy w nowopowstałych Izbach Rolniczych“ — wygłosi inż. Zuzisław Krzyżewski; godz. 15.20 recital fortepianowy Stanisława Nawrockiego; godz. 16.00 program dla dzieci: a) „Jesienny zmierzch życia“ — wygłosi dr. F. Burdecki, b) „Lecą liście“ — obrazek E. Zaremby; godz. 16.30 „kwadrans sławnych artystów: B. Huberman — skrzypce (płyty); godz. 16.45 „Ostatnie chwile Kasprowicza“ irgm. z „Dziennika“ Marii Janowej Kasprowiczowej, transmisja z Krakowa (kwadrans literacki); godz. 17.00 „Kobiety dawnego Lwowa“ — wygł. dr. Lucja Harewiczowa (tr. ze Lwowa); godzina 17.15 polska pieśń ludowa (Chór Magistracki pod dyr. Tadeusza Czudowskiego) i Jadwiga Hennert (sopran); godz. 18.00 słuchowisko „Sonata księżycowa“ — E. Mayna; godz. 18.40 chór „Kapeli Syktyńskiej (płyty); godz. 19.35 koncert; godzina 20.50 dziennik wieczorny; godz. 21.00 odczyt aktualny; godz. 21.15 recital wiolonczelowy Enrico Mainardi; godz. 22.15 wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni P. R.; godz. 22.25 muzyka z płyt.

KSIĘGI STANU GWYILNEGO

Zgony:

Dnia 28 bm. zgłoszono: Józef Martynowicz major w stanie spoczynku 67 lat. Franciszka Schiewianka, służąca 29 lat. Aleksander Lipiak, 21 dni. Jadwiga Mehrsteinówna, 20 dni. Wojciech Górski robotnik, 67 l. Jadwiga Pęcherzewska, z domu Kurzyńska, wdowa, 91 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Miłą niespodzianką...

dla szerokich rzesz kinomanów i kinomanek będzie wiadomość, iż już niedługo ukaże się na ekranie dawno niewidziana a przez publiczność tak bardzo lubiana, przemiła NANCY CAROLL

Jej najnowszy film „POD PRĘGIERZEM“ w którym kreuje główną rolę — to wielce oryginalny temat, wtoczony w ramy nawskroś nowoczesnej pomysłowości. NANCY CAROLL w filmie tym zdumiewa nas swą dynamiką gry i zachwyca wielkością swego talentu aktorskiego. Z tej też przyczyny zrozumiemy, dlaczego obraz „POD PRĘGIERZEM“ wyświetlany w największych kinach Nowego Jorku i Paryża cieszył się tak zasłużonym olbrzymim powodzeniem.

Z niemiejszem zaciekawieniem oczekuje i Poznań tego wspaniałego filmu który wejdzie na ekran kina METROPOLIS już w środę dnia 1 listopada br

Film „POD PRĘGIERZEM“

ng 6178 **winien każdy zobaczyć.**

W Roku Świątecznym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 4. 10. 1933.

Ze skarby przy Pomniku wybrano:	K. A. Sroda	5.-	Sierz. Fr. Antkowiak, Król.	5.-
27. 9. 33 11.- mkn. sr. i	N. N. Poznań	7.-	Huta	5.-
1.75 mkn. nikl. i	H. M. Gniezno	5.-	M. Lesna, Mogiła	5.-
28. 9. 33	N. N. Szamotuły	5.-	A. Fröhlich, Inowrocław	5.-
29. 9. 33	Zielińska, Poz.	10.-	M. Ledziński, Inowrocław	2.-
30. 9. 33	L. Tomczak, Pieczkowo	2.-	Fr. Smoczek Wolsztyn	5.-
1. 10. 33	St. Łuczak, Szczepankowo	1.50	Dr. H. Kopecki, Poz.	2.-
2. 10. 33	Fr. Hansel, Czechowice	3.-	J. Berliński, Mnichowice	10.-
3. 10. 33	Ig. Walendowski, Brudzyń	2.-	Ks. J. Matloch, Lipowice	20.-
4. 10. 33 0.50 mkn. sr. i	A. Słomówna, Janowice	2.-	Dyr. Okręg. Kolei Państw. w Krakowie	20.-
Tow. Robotników par. św. Wojciecha Poznań	St. Pospychała, Rogoźno	3.-	Związek Młodych Polek, Poznań	15.-
T. Bucholzowa, Poz., złoto w listkach	A. Otto, Grodzisk	5.-	K. Bąk, Czestochowa	6.-
Fabr. pap. „Malta“, Poznań: dyr. Stürmer	Ks. Dr. Wawrzyniec Dudziak, Mielec	1.-	Ks. Fr. Szatko, Gorlice	2.-
Tomaszewski	St. Wojciechowski i kole-dzy Bochnia	6.-	J. Noske, Rubinkowo	3.-
Derda	Publiczna Szkoła Powsz., Borowo, zbr. od dzieci i miłoś. obywat.	9.46	Prof. A. Dudziak, Grudziądz	1.-
Królikowski	M. Puziakowa, Subrzeźnica	3.-	F. Szczublewski, Szamotuły	3.-
Domagała	A. Olkiewicz, Toruń	5.-	St. M. Stachowiak, Śrem	3.-
Kobyliński	Ks. Huciński, Lutowska	3.-	K. Chytry, Sroda	10.-
Rzontowski	J. Mach, Lapy	0.50	Zielińska, Kamieniec	1.-
Leśniewski E.	W. Sulgait, Czarnków	1.-	Bank Ludowy, Lidzbark	1.-
Leśniewski A.	F. Krzyżanowski, Plock	5.-	A. Toczyńska, Sawin	5.-
Wroniak	Ks. Machnikowski, Tomaszów Maz.	10.-	G. Sojska, Mstów	5.-
Kazyaka	St. Kocot, Warszawa	1.-	W. Czarlńska, Kościerzyna	2.-
Piotrowski	Wl. Morawski, Warszawa	5.-	Ks. J. Miecznikowski, Czerwonon Dwór	5.-
razem: 9.80	K. Piekarek, Łagiewniki	1.-	W. Nosek, Miroszycza	5.-
N. N. z Pomorza	Wl. Banerowa, Gniezno	2.-	W. Kasprzakowa, Rawicz	2.-
M. L. Dziewiczagóra	J. Chmieliński, Warszawa	1.-	St. Brański, Mirosławice	2.-
J. L. Dziewiczagóra	E. Wiśniewska, Janówiec	3.-	M. Boste, Kraków	2.-
W. L. Dziewiczagóra	Klasztor OO. Cystersów, Mogiła	5.-	T. Sierosławski, Krzeszowice	1.-
Z. O. Poznań	N. N. Kościan z prośb. do N. S. J. o zdr.	5.-	A. Kacerzowa, Kraków	2.-
T. F. Poznań	Falim. Popowo	5.-	M. i S. Najkowskie, Kraków	2.-
Stow. Służby Żeńskiej p. w. M. B. Różańc. Poznań	M. Klabecka, Poz.	10.-	T. Pietrzykowski, Kraków	1.-
M. Skonieczna, Poznań	T. Smorowski, Znin z pr. o zdr. i blog. Boże	5.-	St. Śniezocki, Radłów	2.-
K. Walkowiak, Poznań	Al. Maczek, Rudka	5.-	W. Freyer, Kamionna za odebr. łaski z pr. o dal.	6.-
M. Bartkowiak, Poznań	H. Stefańska, Wieleń	2.-	St. Bartkiewiczowie, M. Górka z podz. za odebr. łaski z pr. o dal.	10.-
Pietruszyńska, Poznań, za wysł. pr.	J. Kujawowie, Kołodziejewo pol. sie op. N. S. J.	3.-	B. pułk. St. Lipiński, Wągrowiec	1.-
Zet. Psa. Poznań, z podz. za doz. i z pr. o dal pomoc	St. Błociszewska, Poz.	5.-	L. Laurecka, Chodzież	2.-
J. M. F. J. Ameryka 3 dolary	Inż. K. Suligowski, Leszno	2.-	A. Rajchert, Warszawa	2.-
N. N. z pr. o dobre posady dla syna i córki	W. Małagowska, Krotoszyn z podz. za odebr. łaski z proś. o dal.	4.-	St. Rusnaczyk, Warszawa	5.-
Tokarzewska - Karasiewicz	A. Radkiewiczowa, Sieradz	2.-	Z. Wieczorkowska, Warszawa	2.50
S. J. Meczni	J. Urbanowska, Sieradz	0.50	H. Gliniecka, Toruń	10.-
B. Ogórkiewiczowa, Witkowie 1 zł. branz.	E. Wroniecki, Września	2.-	Zakład SS. Elżbietanek, Poznań	5.-
Edm. Haftke, Poznań	N. N. Bydgoszcz	0.50		
St. B. Gniezno z pr. o zdr.	M. Siolkówna, Kraków	2.-		
	Kl. Michalik, Cieszyn	5.-		
	H. Frankowski, Gniezno	5.-		

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17.

W sobotę, dnia 28 b. m. zasnął w Panu, opatrzony św. Sakramentami, nasz ukochany mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Stanisław Watta Skrzydlewski

Eksportacja zwłok odbędzie się we wtorek, dnia 31 października r. b., o godz. 11 z Nowejwsi do kościoła w Kaźmierzu.

Po nabożeństwie nastąpi złożenie zwłok do grobu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i wnuki.

zg 20 281

Powozy oczekiwać będą na dworcu w Kaźmierzu (koło Rokietnicy).

W sobotę, 29 października 1933 roku, zasnął w Panu, nasz przeznaczony, nieodżałowanej pamięci

Stanisław Watta - Skrzydlewski

właściciel majątku Nowawieś i Duszniki.

W Zmarłym straciłmy pracodawcę, który umiał połączyć stosunek przełożonego do podwładnych z serdeczną życzliwością.

Przeto w wdzięcznej pamięci wszyscy Go zachowamy i o rychłą nagrodę niebieską dla Jego pięknej duszy Boga, prosić będziemy.

zg 20 288

Administracja majątku Duszniki.

W niedzielę, dnia 29 października r. b. o godz. 3 po poł., zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Marja Albińska

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 1 listopada o godz. 13 30 z domu żałoby.

W głębokim smutku pograżeni
matka, siostry i rodzina.

Sieraków, dnia 29 października 1933 r.

dg 1940

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

By zachować młodość

1

2

3

pielegnuj te oto trzy miejsca

Kobiety 50 letnie mogą obecnie łatwo osiągnąć wygląd 30 letnich pozbywając się zdradliwych zmarszczek i wygładzając skórę twarzy w tych oto trzech miejscach. Profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego, Dr Stejskal, uczynił zdumiewające odkrycie, przywracające młodość skórze. Produkt ten, nazwany Biocel, jest wspaniałym silnie skoncentrowanym wyciągiem, otrzymanym z młodych zwierząt. Jest on obecnie

zawarty w znakomitym paryskim Kremie Tokalon, który natychmiast odżywia i odmładza zwiędłą, pomarszczoną skórę. Zwiędzale mięśnie twarzy są ściągnięte i cera nabiera zadziwiającej świeżości i młodszej wyjątkowej wyjątkowej. Wynik jest gwarantowany, w przeciwnym zaś razie pieniądze zostają zwrócone.

ng 6173

Dnia 28. bm., rozstał się z tym światem, opatrzony św. Sakramentami nasz najukochańszy mąż, ojciec, brat, dziadek, ś. p.

Piotr Luleczka

Pogrzeb odbędzie się w Żerkowie we wtorek, o godz. 4 po południu, o czym donosi

w smutku i żałobie pograżona

rodzina.

zg 20 283/4

Żerków, Poznań, Mała Lubin, Piewy, Mrocza.

W czwartek, dnia 26 października 1933 r., rozstała się z tym światem w Poznaniu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana córka i siostra, ś. p.

Stefania Geppert

Grabów, Poznań. W smutku pograżeni ojciec, siostry i bracia.

Pogrzeb odbył się w Poznaniu. zg 20 291

Porcelanę — Szkło stołowe
Atpakę — Umywalki — Sprzęty
kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze po cenach
niebywale niskich poleca

„Ozdoba” św. Marcin 4

dz 1 890 1

Dnia 29 października 1933 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany przyjaciel, ś. p.

Mikołaj Cichowski

Pogrzeb odbędzie się dnia 1 listopada o godzinie 13 00 po poł. z kościoła cmentarza na Jezycach, o czym Przyjaciół i Życzliwych zawiadamia

w smutku pograżona

rodzina Czaplickich.

zg 20 289

Poznań, ul. Poznańska 56 m. 8.

W niedzielę, dnia 29. 10. 1933, o godzinie 6 30 wieczorem, zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, nasz kochany siostrzeniec i kuzyn, ś. p.

Karol Sęk

br. III Zakonu św. Franciszka

przeżywszy lat 30 Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 1 listopada o godz. 3 45 po poł. z kościoła Szpitala Miejskiego na cmentarz św. Marcina, ul. Bukowska Msza św. nazajutrz o godz. 6 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pograżeni
krewni.

zg 20 290

Dnia 29 października 1933 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, nigdy niezapomniana matka i babcia, ś. p.

Nadzieja Uszakowa

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 31. bm. o godzinie 3 30 z kaplicy starego cmentarza garnizonowego Msza św. żałobna za spokój duszy Drogiej Zmarłej odbędzie się tegoż dnia o godz. 9 rano w cerkwi prawosławnej przy ul. Marcelesińskiej.

W ciężkim smutku pograżona
córka L. Zawrocka i wnuczka.

zg 20 282

WYTWORNE
JAK WERSAL

WYGODNE
JAK BAMBOŚE

TANIE
JAK ZBOŻE JEST

OBUWIE

FIRMY

J. PAŃCZAK

ZAUFANY DOM ZAKUPU
OBUWIA

POZNAŃ, ŚW. MARCIN 64

TELEFON 10-00

Pr 5 274-43 101

WINA w doborowych gatunkach

WĘGIERSKIE — BIAŁE — CZERWONE

poleca po cenach znacznie niższych

firma

HIPOLIT ROBIŃSKI, Poznań

w likwidacji.

Pr 5 193

Bezsenna wywyszcza organizm

a powstaje głównie wskutek zaburzeń układu nerwowego. Sztuczne środki nasenne nie działają na długo, a wywołują otepienie i zanik wrażliwości nerwów.

Tylko ziela Magistra Wolskiego „Pasiverosa” zawierają Kwiat Meki Pańskiej (Passiflora) i idealnie łagodzą zaburzenia systemu nerwowego (nerwice serca, bóle głowy, histerie) oraz sprowadzają krzepiący sen, dentyczny ze snem naturalnym. Już po krótkim czasie stosowania cały system nerwowy wraca do stanu normalnego.

Ziela ze zn. ochr. „PASIVEROSA” do nabycia w aptekach drogerjach lub w wytwórni: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Objaśniające broszury wysyłamy bezpłatnie. ng 5 743

Ekspedjenta

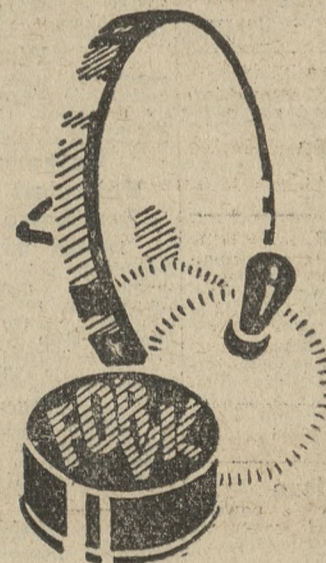
branży radiowej zdolnego sprzedawcę z wiadomościami fachowo-technicznymi poszukuje od zaraz poważna firma w Poznaniu. Zgłoszenia z podaniem warunków i czasu praktyki pod dg 1942 do „Kurjera Poznańskiego”.

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe
poszukuje

młodych handlowców

celem odwiedzenia klientów. Wymaga się: dobre wykształcenie ogólne, dłuższą praktykę w kupiectwie, a szczególnie w podróżowaniu; ewent. znajomość języka niemieckiego. Zgłoszenia z dołączoną fotografią do Kurjera Poznańskiego zg 20 279.

5 FLEURS FORVIL

PUDER DLA
PIĘKNEJ PANI

Prosimy nie ulegać namowom sprzedawców, usiłujących pudry o ładzących podobnych opakowaniach i nazwach, sprzedawców zamiast oryginalnego pudru 5 Fleurs Forvil Paris.

Oryginalny puder 5 Fleurs Forvil Paris posiada napis na denku

„POUDRE FORVIL”

Polecamy wszechświatowej sławy wody toaletowej i perfumy 5 Fleurs Forvil Paris oraz inne zapachy.

5 20 8 20

Drogerja

w dobrem punkcie Poznania, bardzo dobrze prosperująca, z powodu choroby właściciela zaraz do sprzedania lub przyjęcia współnika czynnego z gotówką 10 tys. Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 20 285.

Generalne przedstawicielstwo

przynoszące około 100 000.— zł rocznego dochodu do oddania osobie b. doświadczonej i energicznej, rozporządzającej kapitałem około zł 10 000.— w gotówce. Zgłoszenia z referencjami pod: P. F. M. 1740 kierować do APEC, 94 Rue St. Lazare, Paris. (Francja). Tg 442

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 16, m. 10
zdg 82 153

Wspólny
Półwiejska 11 m 19
zdg 82 152

Dwuosobowy
słoneczny wysoki parter
Stowackiego 35 m 5 zdg 82 150

Śniadeckich
17, m. 6 zdg 82 114

Pokój
niekrepujący frontowy, elektryczność panu, Mostowa 5a, m. 8, zdg 82 111

Pokoje
3 mebl. Skarbowska 18 m. 8, zdg 82 109

Marcina
27, m. 7, zdg 84 966

Marcinkowskiego
21, m. 7, dwuosobowy, niekrepujący, elegancki, lazienka, ewent. utrzymanie zdg 81 572

Pokój
elektryczność Długa 4, m. 32, zdg 82 193

Słoneczny
Strzelecka 10 - 6, od 1-5, zdg 82 196

Pokój
dla 1-2 panienek, św. Marcin 66/67, m. 41, zdg 82 194

Grudnia
6, m. 8, dwuosobowy zdg 82 226

Pokój
panu Strzelecka 18 m. 11, narożnik Łakowej zdg 82 219

Pokój
jedno - dwuosobowy Strusia 9, m. 7, zdg 82 216

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 2, m. 3, zdg 82 214

Dwuosobowy
Piekary 20/21 m. 7, zdg 82 213

Mickiewicza
7 m. 3, dwuosobowy zdg 82 210

Dwuosobowy
św. Józefa 6 m. 10, zdg 82 209

Kwiatowa
9 - 11, zdg 82 208

Wały Jagiełły
2a - 25, zdg 82 207

Pokój
biurowy telefon, Skarbowska 17, m. 4, zdg 82 206

Klatki
czysty, frontowy, Szwajcarska 12a, m. 6, zdg 82 202

Elegancki
pokój lepszym panom, panom, Szevska 20 a m 3, zdg 82 147

Pokój
niekrepujący ciepły św. Marcin 33, m. 9, zdg 82 142

Jednosobowy
Plac Działowy 6 m 8, zdg 82 141

Kantata
6 m. 12 pokój 2-3 panien, zdg 82 140

Frontowy
Wielka 11 m 6, zdg 82 139

Umeblowany
odd. Derfertowa, Zielona 6, zdg 82 137

Niekrepujący
jedno - dwuosobowy, Marcina 14 mieszkanie 8, zdg 82 134

Skromny
Śapieżyński 3 III lewo, zdg 82 131

Matejki
98, m. 3, zdg 82 126

Centrum
ładnie umeblowany lepszym panom, pani Szevska 15 m. 3, rg 4 000

Frontowy
duży, ciepły wygodny, balkon, śródmieście, Zielona 2, I, mieszkanie 6 zdg 82 260

Jedno-
dwuosobowy, czysty utrzymaniem - bez Fredry 3, mieszkanie 17, zdg 82 259

Pokój
ul. Prusa 20, m. 17, zdg 82 187

Solidnemu
pann Mostowa 29, mieszkanie 3, zdg 82 184

Pokój
panom lub małżeństwu, Przemysłowa 41, m. 25, zdg 82 183

Frontowy
czysty, lepszym urzędnikom, - Kwiatowa 9 m 10 zdg 82 182

Pokój
Ogrodowa 19 m 6, zdg 82 180

Pokój
umeblowany, Pocztowa 11 parter, prawo, zdg 82 176

Pokój
św. Józefa 3 m. 2 zdg 82 175

Tanio
frontowy utrzymaniem, Grobla 1b, m. 8, zdg 82 171

Niekrepujący
Pocztowa 13 m. 6, zdg 82 168

Pokój
słoneczny, elektryczność, utrzymaniem solidnemu panu, Wodna 11, mieszkanie 3 zdg 82 262

Pokoik
panom, św. Józefa 9, podwórze, mieszkanie 17, zdg 82 288

Wierzbięce
27, m. 9, zdg 82 267

Pokój
jednemu lub dwóm panom wygodnie Kelmowa Dabrowskiego 15, m. 8, zdg 82 286

Frontowy
ciepły, Rybak 12 m 21, zdg 82 281

Dwuosobowy
Za Bramka 1 a m 6, zdg 82 280

Tanio
jedno dwuosobowy, elektryczność, Różana 12 Sobkowiak zdg 82 279

Pokój
Wierzbięce 39 a m. 4, zdg 82 278

Pokój
solidnemu, Zielona 2, m. 19, zdg 82 277

Ładny
Małeckiego 26 m. 4, zdg 82 275

Ładny
pokój Chwałiszewo 5, m. 5, zdg 82 271

Dwom
panom, elektryczność, z klatki, Kreta 24, m. 12, zdg 82 269

Sypialnia
gabinek, komfo Szamarzewskiego 11 m. 6, zdg 82 267

Pokój
niekrepujący, Szamarzewskiego 11, m. 6, zdg 82 266

Trzy
dwuosobowy Górna Wilda 102, m. 11, zdg 82 235

Inteligentowi
Ogrodowa 19 m 3 zdg 82 233

Zaraz
plac Bernardyński 1 a, III, zdg 82 232

Niekrepujący
bez pościeli 2 panom 30 zł, Piekary 18, m. 23, zdg 82 231

Umeblowany
Dabrowskiego 24 mieszkanie 5, zdg 82 228

Wolne
pokoje dzwonić 32-69 zdg 82 189

Pokój
umeblowany, frontowy, słoneczny, Marszałka Focha 30 m 6, dz 1 937

Pokoik
Wierzbięce 39a - 10, zdg 82 256

Czysty
Szwajcarska 24 - 4, zdg 82 253

Dwa
ciepłe, Mostowa 34 m. 9, zdg 82 255

20,-
dwuosobowy, ogrzewany Karwowskiego 24 m 11 zdg 82 251

Pokój
umeblowany panu, Pl Wolności 9, m. 5, zdg 82 250

Pokój
Półwiejska 25 - 2 zdg 82 248

Pokój
dwuosobowy, Wierzbięce 19 m. 24 zdg 82 245

Pokój
1-2 osoby tanio, Skryta 14, m. 3 zdg 82 244

Panienkom
Łakowa 17 mieszkanie 20, zdg 82 307

Ratajczaka
11a, wejście 5 m 38, zdg 82 306

Pannę
wspólny, Wielka 9 m. 8, zdg 82 305

Pokój
umeblowany Wielka 19, m. 11, zdg 82 304

Dwuosobowy
lub małżeństwu, Łakowa 16, m. 9, zdg 82 292

Śniadeckich
9 - 8 dwuosobowy zdg 82 291

Kraszewskiego
19 - 10, zdg 82 407

Wielkie
Garbary 40 - 8, pokój, zdg 82 416

Pokój
Słowackiego 27 m. 10, zdg 82 408

Pokój
panom, Poznańska 42, m. 13, zdg 82 409

Grobla
19 - 8, zdg 82 410

Pokój
zaraz, Bukowska 24 - 6, zdg 82 403

Pokoik
Matejki 6 m. 15, zdg 82 402

Karakulowe
futro okazynie Wierzbięce 13, mieszkanie 3, zdg 82 401

Dwuosobowy
Focha 29, mieszkanie 7 przy dworcu, zdg 82 400

1-2
przyłegłe, fortepian Bukowska 9, m. 1, zdg 82 396

Niekrepujący
dwuosobowy, Piotra Wawrzyńska 13, podwórze I m. 22, Jężyce, zdg 82 394

Dwuosobowy
frontowy, Gwarna 10 m. 8, zdg 82 393

Dobrze
umeblowany u samotnej, Piekary 7 8a, m. 34, zdg 82 389

Komfortowy
pani, Jackowskiego 11 m. 8, zdg 82 386

Dwuosobowy
czysty, niekrepujący Mostowa 30, m. 11, zdg 82 380

Frontowy
pani, bezdzietnemu małżeństwu używanie kuchni, Strzelecka 19, mieszkanie 11, zdg 82 320

Klatki
jedno- dwuosobowy utrzymaniem - bez pianino Chwałiszewo 70, m 5 zdg 82 308

2 panów
frontowy pokój 27, Grudnia 4, m. 6, zdg 82 379

Przy dworcu
dwuosobowy pokoik, Focha 27, front II Sypialiska zdg 82 373

Miły
ciepły zaraz Marcin 5, mieszkanie 13 zdg 82 371

Piekary
5 mieszkanie 6 dwuosobowy, utrzymaniem - bez, zdg 82 370

Słoneczny
czysty niekrepujący ewent. całkowitem lub częściowym utrzymaniem, Zupańskiego 19, m 12, zdg 82 368

Umeblowany
Pocztowa 27 m 5, zdg 82 367

Przyjmę
małżeństwo na wspólny pokój, Tylna Chwałiszewo, 20/21 m. 1, zdg 82 364

Ratajczaka
19 m. 3 dwuosobowy utrzymaniem zdg 82 363

Pokój
elegancki lazienka telefon, dobre utrzymanie, Stary Rynek 78, m 4 rg 4099

2
panienki Wodna 7 m 7, rg 4096

Pokój
niekrepujący Za Bramka 5 a - m 8, rg 4093

Pokój
wspólny panom (Grobla 27 a m 3 rg 4087

Pokój
Szevska 9, m 8, rg 4086

Pokój
elektryczność solidnym, Szevska 9 m 9, rg 4085

Elektrycznością
Marcina 41 m. 10 zdg 82 490

Frontowy
Grunwaldzka 17 m. 4, 2 lub 3, zdg 82 491

Wilda
pokoik, wygodnie Informacje telefon 71-23, zdg 82 480

Długa
4 m 10 ciepły słoneczny, 1-2 osobowy zdg 82 482

Pani
wspólny Skarbowska 15 m. 19, zdg 82 483

Dwuosobowy
lub małżeństwo Półwiejska 5, m. 7, zdg 82 355

Mielżyńskiego
22, I m 7 niekrepujący elegancki, jedno - dwuosobowy, wygodnie, zdg 82 354

Centrum
dwuosobowy panom, Wały Kościuszki 7, m 5 zdg 82 348

Dwa
telefonem, 27, Grudnia 4, m. 4, zdg 82 340

Pokój
niekrepujący dwuosobowy, Małe Garbary 11, m. 18, zdg 82 337

Pokój
miły, elektryczność, lazienka - Wielka 18, m 12 a zdg 82 335

Pokój
panu, Słowackiego 25, m 12, zdg 82 331

Frontowy
elektryczność panu zaraz, Wielkie Garbary 46 m 9, zdg 82 330

Pokój
frontowy, słoneczny, Niezolewskich 6, m. 7 zdg 82 327

Dwuosobowy
słoneczny, czysty, Grunwaldzka 13, m. 6, zdg 82 325

Inteligentnej
pani 15 zł, Matejki 45 m. 6, zdg 82 440

Pokój
1-2 osoby elektr. Działyskich 10 m. 1, zdg 82 441

Pokój
małżeństwu lub 2 panom, Dabrowskiego 60 mieszkanie 12 zdg 82 428

Jeden
i dwuosobowy czyste biurko - elektryczność Romana Szymańskiego 8 m. 11, zdg 82 427

Panie
wiad, Marcin 22, skład pap, zdg 82 425

Ogrodowa
3 mieszkanie 4 frontowy jednoosobowy bez pościeli, zdg 71 221

Jackowskiego
21, mieszkanie 11, słoneczny, czysty, też dwuosobowy, zdg 82 376

Dwuosobowy
niekrepujący, słoneczny, Zielona 3, m. 5, zdg 82 439

Pokój
tani panom, Mostowa 14, Łaszczewska, zdg 82 321

Plac Wolności
9, mieszkanie 13, pokój wszelkimi wygodami, zdg 82 319

Zielona
7 - 16, pokoik panu, zdg 82 317

Pokój
Długa 3, m. 18 zdg 82 314

Frontowy
ul. Kanalska 3 m 5, zdg 82 312

Pokój
dwuosobowy, pościel pożądana, Blicharski Półwiejska 26, zdg 82 442

Młyńska
12, I, prawo pokój zdg 82 476

Dwuosobowy
Czesława 16 a II piętro lewo, zdg 82 475

Pokój
frontowy balkonowy Poppińskich 2, m. 2, parter zdg 82 470

Pokój
Kochanowskiego 5 m. 7, zdg 82 467

2 panom
Konopnickiej 15 I zdg 82 463

Kraszewskiego
11 mieszkanie 17 jednoosobowy, utrzymaniem - bez, zdg 82 465

Niekrepujący
dwa - jednoosobowy, Kanalska 7, m 8, zdg 82 463

Dwuosobowy
Marcin 13 - 10, zdg 82 462

Plac Nowomiejski
5 a m. 9 dwa łączne komfortowe pokoje, zdg 82 461

Dwuosobowy
starszym panom, Przeznica 5, m. 6 zdg 82 459

Wspólny
Pocztowa 27 m 10, zdg 82 454

Pokój
zaraz Zupańskiego 2 a, III - m 20 zdg 82 455

Pokój
lepszym panu, Działyskich 3, m 6, zdg 82

Pokoje
utrzymaniem Skarbowska 11 II p, zdg 82 449

Dwuosobowy
elegancki z utrzymaniem i jednoosobowy z utrzymaniem Gwarna 9 m 4 zdg 82 446

Dwuosobowy
dla panów - pań utrzymaniem 80,- od soboty lub bez, Masztalarska 5 a, mieszkanie 9, zdg 82 445

Pokój
wolny lub meblami, używaniem kuchni, urzędniczkom, Wierzbięce cice 31, m. 8, godz. 7-9, zdg 82 311

Pokój
komfortowy, utrzymaniem bez, działyskich 9 m 3, Pr 5 278-44,26

Pokój
komfortowy telefon, Działyskich 9, m. 8, Pr 5 279-44 25

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje
pokoju umeblowanego niekrepującego na spokojne biuro centrum wraz sianiem 60 zł mies. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 133

Pokoju
bez mebli z utrzymaniem - bez, od 15 listopada, poszukuje pani, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 094

Nieumeblowanego
dużego pokoju ewtl. dwóch z możliwością używania lazienki poszukuje pewny lokator Warunki, własne wejście, elektryczność, centralne ogrzewanie Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 113

Krawcowa
z dzieckiem poszukuje pokoju umeblowanego, w centrum Oferty Kurjer Pozn zdg 82 239

Wolne
pokoje zgłaszać telef. 32-69, zdg 82 191

Skromnego
niekrepującego pokoju parter, I, piętro, Jężyce, Oferty cena Kurjer Pozn, zdg 82 406

Klatki
pan cena ogłoszenia Kurjer Pozn, zdg 82 362

Bezdzietne
szuka próżnego pokoju Oferty Kurjer Pozn zdg 82 350

13. LOKALE

6 pokoi
wysoki parter nadaje się także na biura od 1. 11. 1933, Żuromski, Skarbowska 4, dz 1 901

Ubikacje
na pracownię w śródmieściu oddam, Karaś Pocztowa 3, zdg 82 223

Poszukuje
ubikacji na warsztat ślusarski, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 82 238

Biuro
Skarbowska 7, m. 4, zdg 82 345

Wynajmie
się warsztat Rybaki 23, portier wstkaże, zdg 82 437

14. DZIERŻAWY

Garáže
suche murowane elektrycznością, tanio, wydzierżawie, Dolna Wilda 73 zdg 81 257

Piekarnia
z mieszkaniem i urządzeniem korzystnie do wydzierżawienia - Oferty Kurjer Poznański zdg 82 211

Ubikacje
fabryczne wydzierżawie, Starościńska 1, zdg 82 282

Ogród
9 mórg zabudowaniem przy Poznaniu dla ogrodnika zaraz do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdg 82 374

Plac
Strumykowa, 20 zł miesięcznie, do wydzierżawienia, Oferty Kurjer Pozn zdg 82 332

Polowanie
zostanie publiczne wydzierżawiony Lulinek o obszarze 232 ha wione w lokalu sołectkim w Lublińku dnia 3 listopada 1933 r. o godz 3 po południu. Zastrzeżenie prawo wyboru jednego z trzech najwięcej dających. Warunki dzierżawy będą przeliczane przed licytacją. Licytanci muszą złożyć przed licytacją 50 zł kaucji. Przewodniczący Sądów Powiatowych J. Zieliński w Lublińku, pow. obornicki, poczta st. kol. Pamatkowo dz 1 933

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Jeżeli
dotychczasowe leczenie zapalen stawów kości gruczołów bez rezultatu - zacznij leczenie w Sanatorium "Sanato" Iwonicz-Zdrój Pierwszorzędne urządzenia lecznicze lazienki Prospekt za znacznym 30 gr nz 5961

1. OSOBISTE

zdg 79 497
List spóźniony datę sobota 5 przybyć nie mogłam Proszę list - wiadomy adres J Lewandowska, zdg 82 143

20 LICYTACJE

Licytacje
w Lokalu publ. Licytacji, Wroniecka 4, piętro na różne meble (urządzenia domowe), rozmaite towary z likwidacji codziennie 8.00 do 18.00 Pr 5 482-44,4

21. ZGUBY

Okulary
zgubione proszę odnieść za nagrodą, Skarbowska 17 - 10, zdg 82 145

W
sobota 28. 10. zgubiłam medalion zoty pamiątkowy na lańcuszku z fotografiami wewnątrz. Uczciwosko znalazcie proszę o zwrot. Kraszewskiego 4 m. 6 zdg 82 417

22. ROZMAITE

Akuszzeria
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świątokrzyskiego zdg 72 980 61

Siwym włosom
przywra kolor „Axela” Regeerator 3.- zł. J. Gadebusch - Nowa 7, ag 5381

Wyrabiam
ręczne robotki wszelkiego rodzaju, specjalność swetry wełniane, pończochy i stopy wykonuję jak najszybciej, Plac Nowomiejski 1a, mieszkanie 1 parter, zdg 82 302/3

Teatrom Amatorskim
wynajmuje na prowadzenie Szuki teatralne rekwizyty Warszawa, Nowy Świat 26 Morozowicz, Zalać zażnaczk na odpowiedz ng 6097

Futra
na zamówienie pierwszorzędna praca, Wielka 12 m. 7, zdg 81 377

Przyjmuję
garderobe bezkzno do szycia, - Rom Szymańskiego 7 m 22, zdg 8 655

Obiady
Pocztowa 22, mieszkanie 9, zdg 81 519

Dla Pań
koszule, dzienne i nocne, halki, kombinacje i pantalonki, piżamy i trykoty (Macco, elastyczne i czyste wełniane), biustonosze, pończochy poleca po cenach niebywale niskich Fabryka Bielizny Dom Płócień, J. Schubert, Wrocławska 8, Pierwszorzędny Dział miarowy - wyprawy, Pg 4790-33,35

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol” (z kogutkiem). Usuwają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie zmniejszają guzy (zylaki). Sprzedają apteki. ng 4 514

Dziecko
jednosto miesięczny zdrowy silny, bystry ładny chłopiec do oddania na własne. Oferty pod „Vera” Eksperyment Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 6 136

Znana
wzrostarka Adarelli, przepowiada przyszłość z cyfr, kart, Podgórną 13, mieszkanie 10, front, zdg 82 156

Obiady
obfite szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 82 125

Salon de Varsovie
dla pań i panów. Ondulations, manicure, pedicure, massage, farbowanie włosów przy cenach przystępnie niższych Plac Wolności 13, obok Kom. Pol. Państw zdg 82 116

Auto
pół tonu lub taksówkę na wyjazd z podaniem ceny za km. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 208

Wieńce
na sroby, wielki wybór, tanio poleca kwiatarnia Wodna 7, zdg 81 870

Posługi
poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 221

23. OZENKI

Kawaler
lat 30 przystojny na stanowisku własne mieszkanie w Poznaniu poszukuje stosownej partii celem ożenku Sprawę traktuje całkiem poważnie - dyskretnie Oferty Kurjer Poznański zdg 80 539

Kawieć
pozna krawcowa do lat 25 Cel matrymonialny Oferty Kurjer Poznański zdg 82 135

24. NAUKA

Kursy Kroju
Świątokrzyski 3 Kazubowska, zdg 81 491,92

Kursy kroju
szycia robot ręcznych warunki bardzo korzystne Marii Magdaleny 1 m 7 dz 1849/30

Mme Dygat Zakrzewska
Parisienne diplômée professeur aux Cours pratiques de langue française à Poznań donne leçons de français aux enfants et aux adultes. Grammaire - Conversation - Littérature - Préparation au baccalauréat Prix modérés S' adresser: Ogrodowa 12 28 au fond de la cour 2e étage à droit zdg 74 483

Kursy
kroju - szycia Nowak, Wrocławska 33 zdg 1831

Kursy Tańców Witoszkowskich
Gwarna 19 Pg 5161-57,183

Jezyków
starożytnych, niemieckiego udzieli student, Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 124

Niemce
pokój centrum za konwersacje, Wały Zygmunta Augusta 1 mieszkanie 9 zdg 82 356

25. MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka (członek Związku Muzyków Pedagogów), Aleje Marcinkowskiego 1 I III, piętro, mieszkanie 8 zdg 81 444

Gry
fortepianowej udzielam, fortepian do ćwiczeń, Zofia Wesolowska, Kopernika 8, zdg 82 131

26. ROZRYWKA

Kino Corso
Bohaterki Komendant, zdg 82 151

Kino "Orzeł"
Wieczny wróg", Wilian Desmond, Diana Duval, zdg 82 237

"Dzisiejsza córka"
to niezrównana Joan Crawford w potężnym dramacie „Pożegnanie z grzechem” w kście „Sfinks”. portji. 676

Londyńska
Masztalarska 8, zapewnią swym bywałcom przyjemny wieczór, Koncert artystyczny, zdg 82 429

Kino Renaissance
„W cieniu Krzyża”, Pg 5 280-44,24

27. SZUKA PRACY

Głoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Dziewczyna
ze wsi polskim - niemieckim językiem szuka posady, Oferty Kurjer Pozn zdg 82 253

Wiejska
dziewczyna do wszystkiego dobremi poleceniami szuka posady, - Jackowskiego 17 - 11, zdg 82 144

Tokarz
z dwuletnią praktyką szuka jakiegokolwiek posady Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdg 78 566

Śpiewaczka
osoba z towarzysztwa przyimie posada na wsi śpiew fortepian za skromnym wynagrodzeniem, Oferty Kurjer Poznański zdg 80 345

Poszukuje
posady pomocnicy dentystycznej man św adewto, z kliniki uniwersyteckiej Wierzbięce 11 m 4 zdg 81 241

Kucharka
samodzielną z dobrem gotowaniem i świadectwami szuka posady w lepszym domu Łaskawe oferty Kurjer Pozn, zdg 80 689

Polecona panienka
inteligentna, do dzieci (wykształcenie szkoła zawodowa), szuka posady, Ratajczaka 19, m. 6, zdg 81 978

Szukam
posady Oferty Kurjer Pozn, zdg 82 106

Starsza
kucharka do wszelkich prac domowych poszukuje posady, Oferty Kurjer Pozn zdg 82 110

Dziewczyna
skromnym gotowaniem poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 82 222

Uczniwa
dziewczyna poszukuje posady lub posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 82 133

Polecam gospodynie kuchmistrzynie. Kranzowa. Ratajczaka 2. zdg 82 148
Polecony wychowawczyń inteligentną do dzieci z długoletnią praktyką. Pomoc w nauce szuka posady. Ratajczaka 19. m. 6. zdg 81 979
Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 087
Uczciwa panna poszukuje w lepszym domu zajęcia wszelkich prac domowych - ewentualnie pomoc w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 335
Kowal kawaler lat 25 dobry fachowiec obeznany wszelkich maszynach rolniczych egzamin podkuwacza poszukuje posady w majątku - St. Nowak. Radgoszcz. pow. Międzychód. zdg 82 098
Wychowawczyń rutynowana poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 099
Panienska przyjmie posade uczennicy piekarskiej od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 138
18 letnia panienska poszukuje posady do dzieci z prowincji ma 4 kl. szkoły wydz. od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 117
Osoba w średnim wieku z gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 120

TEATRY
Poznań, poniedziałek, 30. 10
TEATR POLSKI: Dziś - „Liljom”
TEATR NOWY: Dziś - „III piętro drzwi 17”
Wtorek, 31. 10. „III piętro drzwi 17”
Środa, 1. 11. „III piętro drzwi 17”
Bydgoszcz, wtorek, 31. 10.
TEATR MIEJSKI: „Wiedza Radosna”.
Środa, 1. 11. o godz. 4: widowisko dla dzieci „Za Siedmioma Górami” premjera.
Środa, 1. 11. o godz. 8: „Mysz kościelna”.

KINA
APOLLO i METROPOLIS
NA SZE
KINA PROGRAMY
NAJLEPSZE
nr 5 418/9
KINA

Poznań, poniedziałek, 30. 10
APOLLO: „Marja”.
CORSO: „Bohaterski komendant”.
COLOSSEUM: „Flip i Flap robią karierę”.
METROPOLIS: „Królowa szybkości”.
ORZEL: „Wieczny Wróg”.
ODEON: „Ekstaza”.
PROMIEN: „On albo ja”.
RENAISSANCE: „W cieniu krzyża”.
ROXY: „Pieśń Nocy”.
SPINKS: - „Pożegnanie z grzechem”.
SLONCE: „Chandu”.
TECZA-Lazarz: „Emma”.
TECZA-Wilda: Zwycięzca
WILSONA: „Ludzie w hotelu”.

Bydgoszcz, wtorek, 31. 10.
ADRIA: „Syn Dżungli” o raz nadprogram.
APOLLO: „Czy zdradziła?” i „Straceni dla otoczenia”.
BALTYK: „Meksykanka” oraz „Policmajster Tagiejew”.
KRISTAL: „Żona z drugiej ręki” oraz najnowszy tygodnik Foxa.
MARYSIENKA: - Blond Wenus” z Marleną Dietrich oraz „Dobroczyńca ludzkości”.
REWJA: „Sekretarka osobista” na scenie rewja p. t. „Pan się zaponina”.
SLONCE: „Bitwa na Sommie” oraz „Pustynia w płomieniach”.
WOJSKOWE: wyświetla 27. 28. i 29. bm. „Golgota”.

Młodsza szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 123
Posady wyreczytelk par domu. albo wychowawczyń dzieci poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 121
Posługaczka szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 205
Polecam zaraz uczciwa sierota malej rodziny. Wały Król. Jadwigi 6. m. 5. zdg 82 154
Posługi całodziennie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 115
Posługaczka z dobrem gotowaniem i praniem szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 112
15 złotych tygodniowo pragnie zarobić rzetelny robotnik. woźnica. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 177
Fryzjer damsko-meski. dobry ondulator (wodny-żelazkowy) szuka posady. Łaskawe oferty podaniem pensji Kurjer Poznański zdg 82 172
Posługaczka dobrze polecona szuka posługi z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 169
Szukam posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 264
Bufetowa sierota poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 82 283
Sierota skromna, uczciwa, z całokształt gotowaniem. szuka posady. - Oferty Kurjer Poznański zdg 82 272
Dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 270
Posługaczka szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 268
Bezplatnie polecamy pere na służbę. „Mieszczanki”. Zamkowa 4b. 5. zdg 82 193
Haćciarka ręczna, maszynowa szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 257
Posługi lub prania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 254
Dziewczyna uczciwa, umiejąca prac, prasować poszukuje posady za pokojową na majątek. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 252
Służąca uczciwa z dobrem gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu od zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 249
Dziewczyna uczciwa, chętna w pracy szuka posługi na przedpołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 296
Chłopiec poszukuje jakiegokolwiek pracy. - Oferty Kurjer Poznański zdg 82 203
Dziewczyna ze samodzielnym gotowaniem, długoletnimi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 294
Rutynowany kelner poszukuje posady z kancją 200 zł. Miejskowskie obelona. Zgłoszenia: Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 162, ng 6 130
Posługaczka szuka pracy dwa trzy w tygodniu od 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 405
Dziewczyna poszukuje posady od 1. długimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 395
Bezplatnej wieczornej praktyki w biurowości handlowej lub przemysłowej poszukuje absolwent Akademii Handlowej. - Oferty uprasza do Kurjera Poznański zdg 82 390
Służąca szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 388
Służąca poszukuje posady do wszystkiego, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 377
500 gwarancji za otrzymanie jakiegokolwiek pracy. Mówię polskim, niemieckim, francuskim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 372
Poszukuje posady z gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 366
Służąca do wszystkiego poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 4084
Starsza dziewczyna szuka posady do wszystkiego w skromnym domu zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 095

Dziewczyna silna z długoletnimi świadectwami szuka posady od zaraz. - Oferty Kurjer Poznański zdg 82 479
Dziewczyna do dobrego gotowaniem do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 360
Była nauczycielka rządowa szuka posady do dzieci we wieku szkolnym. Maria Grzeszkowiakówna. Jutrosin pow Rawicz zdg 82 357
Gospodyni do dobrego gotowaniem pieczeniem ciast chowem drobiu poszukuje posady majątku Oferty Kurjer Poznański zdg 82 309
Miła panienska szuka posady do bufetu od 1. 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 472
Dziewczyna samodzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 456
Dziewczyna do wszystkiego zaraz. Fabryczna 4 m 1 zdg 82 118
Panna do dzieci zaufana, tylko z dłuższą praktyką potrzebna od zaraz do 3 i 5-letni. dzieci. Zgłoszenia Szweska 1 m 22 zdg 82 340
Bona - pielęgniarka do dwojga dzieci 4 lata - 15 miesięcy z szyciem i haftowaniem z odpisem świadectw i warunkami na wieś od 15 listopada potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 295
Ucznia w naukę fryzjerstwa z dobrego domu przynie. Oferty Oredow. nik nr 6 176
Uczennice krawieckie. Piekary 7 m 7 zdg 82 217
Ekspedjentka z branży cukerków z kancją do 300.- potrzebna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 82 263
Służąca uczciwa, do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 11. Kowalski, Marszałka Focha 61. zdg 82 284
Dzielnia ekspedientka do składu rzeźniczego. Zgłoszenia - plac Nowy Miejski 1 m eszkanie 1 od 8-9. zdg 82 265
Woźnica do hurtowni kolonialnej z kancją potrzebny natychmiast. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 229
Bezplatna nauka gotowania, podawania, kroju książkowości, języków, fryzjerstwa. „Mieszczanki”. Zamkowa 4 b 5 zdg 82 192
Potrzebny dobrzy świadek w personal. służba. „Mieszczanki”. Zamkowa 4 b. 5. zdg 82 190
Zastępcy na pierwszorzędne konkurencyjne artykuły branży cukerniczej w każdym mieście powiatowym poszukiwani. Wysoka prowizja, fachowość nie wymagana. Zgłoszenia pisemne pod WK 416/1. Towarzystwo Reklam. Katowice. 3-go Maja 10. Tg 441
Służąca wszystkiego 15 zł. Trzeciiego Maja 3 m. 7. zdg 82 412
Potrzebna krawiecka pomocnica. Piekary 10. m. 2. zdg 82 387
Służąca z prowincji potrzebna. Piekary 7. jadłodajnia zdg 82 383
Kelner z kancją może sie zgłosić zaraz. Ul. Dabrowskiego 145. Botania. zdg 82 397
Spokojna dziewczyna do prac domowych zaraz pościel bieżąca pożądana. Przemysłowa 15. Kiosk zdg 82 365
Służąca potrzebna. Żupańskiego 17. m. 1. rz 4097
Pomocnik fryzjerski potrzebny. Górna Włoda 82. zdg 82 484
Pracownik znający fabrykację świec. Adres Kurjer Poznański zdg 82 461
Książkowa potrzebna od 1. 11. 33 najchętniej z branży żywnościowej kancją 300 do 500 złotych lub gwarancja bankowa. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 82 438
Kasjerkę znajomością książkowości kancją poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 434
Potrzebne gospodynie służące na wyjazd. - Zamkowa 4b. m 5 wejście Pocztovej zdg 82 450
Pomocnica do szycia, pierwszorzędna. potrzebna. - Wielkie Garbary 23. m. 3. zdg 82 324
Teatr przyjmie dwie meskie dwie kobiece sily, amatorów lub zawodowców - Oferty życiorem Kurjer Poznański zdg 82 323
Służąca Słowackiego 29 - 9 zdg 82 318
Posługaczka młodsza, praniem. Marcin 59. 4. zdg 82 310
Posada czeladnika piekarskiego, młodszego z gotówką 300 zaraz do objęcia. Zgłoszenia „Pawilon” Marszałka Focha 15 zdg 82 359

Posługaczka poszukuje posługi całodziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 359
Wychowawczyń samodzielna szuka zajęcia. Maria Grzeszkowiakówna. Jutrosin, powiat Rawicz. zdg 82 358
Krawcowa szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 353
Posady inkasenta woźnego, z kancją 100 zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 352
Młodsza wszelkich prac kochająca dzieci. szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 351
Pracznia dobrze polecona szuka prania lub w dom przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 349
Wykwalifikowana młoda gospodyni przyjmie samodzielną posade na probostwie. - Wyrwińska Poznań, Cieszkowskiego 7. m. 6. zdg 82 343
Poszukuje posady służaczki lub palaczki koflowy za złożeniem kancji. - Oferty Kurjer Poznański zdg 82 338
Dziewczyna młodsza, uczciwa, całokształt gotowaniem, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 334
Uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 426
Ekspedjentka wymowna do składu papieru szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 435
Dziewczyna z całokształt gotowaniem, kochająca dzieci szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 431
Dziewczyna młodsza uczciwa prowincji całokształt gotowaniem poszukuje posady od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 451
28. WOLNE MIEJSCA
Potrzebna uczennica do składu rzeźniczego z dobrą szkołą najchętniej z prowincji całkowite utrzymanie. - Wujec Kraszewskiego 7. zdg 81 923/9
Starsza służąca z dobrem gotowaniem, praniem potrzebna od zaraz. Wymagana własna pościel. Pl. Sapińskiego 5 narożnik Babińskiego. restauracja zdg 82 197
Pomocnik fryzjerski, dobry ondulator, potrzebny. Bolesław Demel. Leszno. ng 6 159
Dziewczyna z samodzielnym gotowaniem, z długoletnimi świadectwami na stałą posade potrzebna na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 162
Dolny radiomechanik zaraz potrzebny. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 81 359
Służąca przychodnia bez gotowania z praniem. Stary Rynek 85. m. 6. zdg 82 195

W Warszawie nabyć można „Kurjera Poznańskiego” codziennie od wczesnego rana „Ilustrację Polską” od środy każdego tygodnia rano u kolporterów ulicznych na następujących punktach sprzedaży:

Alje Jerolimskie narożnik Poznańskiej obok hotelu Polonia
Marszałkowska „ Alei Jerolimskich obok kwaciarni Bursiaka
Marszałkowska „ Wspólnej
Marszałkowska „ Koszykowej
Aleje Ujazdowskie „ Koszykowej naprzeciwko Łobzowianki
Aleje Ujazdowskie „ Pięknej (wejście do parku Ujazdowskiego)
Nowy Świat „ Al. Jerolimskich obok kawiarni Gastronomja
Nowy Świat „ Al. Jerolimskich „ „ Udziałowej
Nowy Świat narożnik Wareckiej
Krakowskie Przedm. 5 „ Traugutta
Marszałkowska 108 „ Chmielnej
Marszałkowska 114 „ Złotej obok restauracji pod Bukietem
Marszałkowska „ Złotej „ cukierni Franboli
Plac 3-oh Krzyży „ Al. Ujazdowskich obok cukierni Galińskiego
Marszałkowska „ Królewskiej wejście do ogrodu Saskiego
Aleje Jerolimskie „ Marszałkowskiej obok biura „Orbis“
Marszałkowska 127 obok kina Capitol
Plac Napoleona przy Poczcie Głównej
Szpitalna narożnik Jasnej i Chmielnej obok cukierni Szwajcarskiej
Marszałkowska pod zegarem dworca Głównego
Wierzbowa 11 narożnik placu Teatralnego
Plac Teatralny filary Teatru Wielkiego
Szpitalna narożnik Jasnej i Chmielnej obok cukierni Szwajcarskiej
Marszałkowska pod zegarem dworca Głównego
Wierzbowa 11 narożnik placu Teatralnego
Plac Teatralny filary Teatru Wielkiego
Niecala 14 narożnik ogrodu Saskiego
Krakowskie Przedm. obok hotelu Europejskiego
Krakowskie Przedm. narożnik Trębackiej obok hotelu Saskiego
Krakowskie Przedm. 11 narożnik Królewskiej naprzeciwko hotelu Bristol
Bielaska 4 obok Banku Polskiego

3
pończosznarki od zaraz na maszyny saneczkowe. Nowy Rynek 9/10. zdg 82 421/2
Początkująca pomocnica lub uczennica natychmiast Mieczysław Rybski, rzeźnictwa. Marszałka Focha 75. dg 1 041
Dzielnia fryzjerka i sila na prowincji. - Dobra pensja. Oferty Oredow. nik nr 6 175
Kucharke - gosposie polecona do samodzielnego gospodarzenia do malej rodziny. - 3 Maja 3 m. 15. od 8-9 wiecz. zdg 82 290
Służąca potrzebna. Żupańskiego 5. m. 6. zdg 82 174
Haćciarki potrzebne. Dz. a. s. t. ch. 2. m. 11. zdg 82 170

Humor
Współczesna samotność na łonie przyrody. - Niema to, jak na szczytach górskich. Dopiero wtedy poznaje się, jak piękna jest samotność...

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za obs wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76 33-07 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. O. Poznań nr 200 149
Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miesięca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u straża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych) słowo nagłówekowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Humor
Współczesna samotność na łonie przyrody. - Niema to, jak na szczytach górskich. Dopiero wtedy poznaje się, jak piękna jest samotność...

